
PACTE D A S I G

Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere

Aprovat el 18 de novembre de 2014 a la Taula Redactora del Pacte per a la Diversitat Sexual, Afectiva i d'Identitat de Gènere a Terrassa i presentat a la ciutat de Terrassa el 3 de febrer de 2015

ÍNDEX D'AQUEST DOCUMENT

1. Introducció	p.4
2. El Pacte	p.5
3. Els eixos prioritaris de treball	p.5
4. El compromís	p.6
5. El mecanisme	p.7
6. La metodologia	p.7
7. Les entitats, institucions i sindicats que signen	p.7
8. ANNEX 1. Accions 2014-2015 per eixos	p.10
9. ANNEX 2. Fitxes de les accions 2014-2015 (<i>provisionals, s'estan contrastant amb els agents implicats</i>).....	p.14
10. ANNEX 3. Diagnosi final. Principals conclusions.....	p. 19
11. ANNEX 4. Recursos a Terrassa (<i>Document aprovat a la segona Taula per a la Redacció del Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere a Terrassa del dia 22 de juliol de 2014</i>) ¹	p.23
12. ANNEX 5. Glossari Bàsic.....	p.44
13. BIBLIOGRAFIA.....	p.54

Per qualsevol dubte, ampliació d'informació, suggeriment, aportació, etc., podeu posar-vos en contacte amb el Servei LGTBIQ de l'Ajuntament de Terrassa: Gemma García Ciurana i Maria Cors Pedrol. Tel. 93 731 59 82 (extensió 3680); LGTBIQ@terrassa.cat.

---

¹ Document que pot ser complementat amb la vostra participació, donat que està plantejat com a document viu. Per fer aportacions i canvis cal que envieu un correu electrònic a l'adreça del Servei de Ciutadania: LGTBIQ@terrassa.cat

PACTE PER A LA DIVERSITAT AFECTIVA, SEXUAL I D'IDENTITAT DE GÈNERE A TERRASSA

Introducció

Al llarg de la nostra història i en la nostra cultura, les persones amb orientacions afectives, sexuals i identitats de gènere diferents a les normatives han patit incomprensió i discriminació per part dels poders de l'Estat i de la majoria de la societat. No fa tants anys, al 1970, encara s'aprovava una llei que preveia l'internament en presons o centres psiquiàtrics de les persones homosexuals².

La lluita contra aquest maltracte ha aconseguit posar fi a la discriminació en l'àmbit legal, on s'ha assolit pràcticament la igualtat³. Cal recordar però que resten encara aspectes importants a resoldre que afecten principalment les persones trans i intersexuals.

La realitat social però és una altra. Certament les persones LGTBIQ⁴ viuen amb molta més llibertat que fa uns anys però encara hi ha reductes importants d'incomprensió, de prejudicis, de discriminació, d'homofòbia, lesbofòbia, transfòbia, intersexofòbia i bifòbia.

Conscients d'aquesta realitat, diversos serveis de l'Ajuntament, diverses Institucions, Entitats i Sindicats s'han reunit en el marc de la Taula per a la Redacció del Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere a Terrassa amb la finalitat de treballar conjuntament per normalitzar les diverses orientacions afectives, sexuals i identitats de gènere diferents a les normatives, així com per combatre la discriminació per aquests motius.

---

² Llei sobre Perillositat i Rehabilitació Social

³ Pel que fa a l'àmbit català, l'Estatut d'Autonomia preveu un concepte ampli de família, en el que hi queden expressament incloses les formades per persones LGTBI i estableix que «els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones». També cal tenir en compte la Llei 3/2005, del 8 d'abril, de modificació de la Llei 9/1998 del Codi de família, de la Llei 10/1998, d'unions estables de parella, i de la Llei 40/1991, del Codi de successions per causa de mort en el dret civil de Catalunya, en matèria d'adopció i tutela. Aquesta llei estableix, essencialment, l'adopció per part de persones homosexuals.

Recentment s'ha aprovat la Llei 11/2014 de 10 d'octubre de 2014 de drets de les persones gais, lesbianes, bisexuals i transsexuals i per l'eradicació de l'homofòbia, la lesbofòbia i la transfòbia al Parlament de Catalunya.

Pel que fa a l'àmbit de l'Estat, s'han dut a terme, en l'àmbit jurídic, una sèrie d'iniciatives legislatives, entre les quals cal destacar: la Llei 13/2005, de l'1 de juliol, per la qual es modifica el Codi civil en matèria de dret a contreure matrimoni; la Llei 14/2006, del 26 de maig, sobre tècniques de reproducció humana assistida; la Llei 3/2007, del 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones; la Llei 62/2003, del 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social (articles 27 a 43); i la Llei Orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal.

⁴ Lesbianes, gais, transsexuals, bisexuals, intersexuals i queers (a l'annex 5, trobareu un glossari)

El Pacte

Fruit d'aquest treball conjunt, declarem el següent:

Terrassa és una ciutat diversa, oberta i integradora, amb un llarg recorregut en el foment de la llibertat de les persones amb orientacions afectives, sexuals i identitats de gènere diferents a les normatives. Fruit d'aquesta experiència, els i les sotasignants ens hem reunit amb la voluntat d'agrupar esforços i incidir en els àmbits i espais que considerem prioritaris, conscients que encara resta molt camí per recórrer.

Desitgem una Terrassa que garanteixi el respecte a la pluralitat d'identitats de gènere i a les diverses orientacions afectives i sexuals. Una ciutat on es pugui ser el que se sent i estar lliurement amb qui s'estima o desitja.

Desitgem una Terrassa que defensi el dret a la igualtat contemplant la diversitat.

Una Terrassa que lluiti contra l'homofòbia, la lesbofòbia, la transfòbia, la intersexofòbia i la bifòbia quotidianament i des de diversos àmbits, com el cultural, l'esportiu, el lleure, el juvenil, l'escolar, el laboral, etc. Perquè la normalització de les diferents orientacions sexuals i identitats de gènere passa per un abordatge transversal que superi els organismes competents i l'associacionisme LGTBIQ.

Els eixos prioritaris de treball

Els i les sotasignants considerem que els eixos prioritaris d'intervenció són els següents:

1. Infància i adolescència: suport a infants i adolescents gais, lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals.
2. Àmbit educatiu:
  - 2.1. Fomentar una escola que reconegui i expliqui des de la normalitat les diferents orientacions afectives, sexuals, identitats de gènere, i els models de família diversos i que qüestionï el model de la masculinitat hegemònica.
  - 2.2. Assegurar una atenció i entorn adequats a infants i adolescents gais, lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals en els centres escolars, públics i concertats.
  - 2.3. Implicar l'àmbit de l'educació no formal de la ciutat en la difusió de models normalitzats sobre la diversitat afectiva, sexual i identitat de gènere, els models de família diversos i que qüestionï el model de la masculinitat hegemònica.
3. Àmbit sanitari:
  - 3.1. Fomentar un ambient respectuós amb la diversitat afectiva, sexual i d'identitat de gènere, tant des de l'administració com des de l'àmbit privat.

- 3.2. Fomentar l'atenció adaptada a les dones lesbianes en l'àmbit ginecològic tant en les exploracions físiques com en la prevenció i tractament de les malalties de transmissió sexual.
  - 3.3. Alertar sobre les malalties de transmissió sexual, especialment del VIH entre els homes joves homosexuals i bisexuals.
4. Àmbit laboral:
- 4.1. Fomentar un ambient respectuós amb la diversitat afectiva, sexual i d'identitat de gènere, tant des de l'administració com des de l'àmbit privat.
  - 4.2. Denunciar l'homofòbia, lesbofòbia, transfòbia, intersexofòbia i bifòbia.
5. Persones trans i intersexuals: facilitar que visquin d'acord amb el gènere sentit, afavorint la seva visibilitat i participació social.
6. Fomentar el coneixement, el respecte i l'adaptació a la diversitat sexual i als diferents models de família, així com promoure la lluita contra els prejudicis, l'homofòbia, la lesbofòbia, la transfòbia, la intersexofòbia i la bifòbia des de diferents àmbits:
- 6.1. L'associacionisme LGTBIQ
  - 6.2. El món associatiu en general
  - 6.3. L'àmbit de la producció cultural
  - 6.4. Els mitjans de comunicació locals
  - 6.5. Àmbit jurídic
  - 6.6. L'Administració municipal
  - 6.7. La cooperació interadministrativa
7. Atenció especial a altres col·lectius LGTBIQ vulnerables, com les persones grans, les persones amb discapacitats i les persones pertanyents a entorns culturals i/o religiosos especialment discriminatoris.

El compromís

Les Entitats, Institucions, Sindicats i l'Ajuntament en Ple ens adherim al Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere a Terrassa tot comprometem-nos a:

- 1. Fomentar el respecte a la diversitat sexual i d'identitat de gènere com a valor a defensar des de l'entitat o institució, de la forma que escaigui segons l'àmbit d'intervenció propi.
- 2. Reaccionar davant actes d'homofòbia, lesbofòbia, transfòbia, intersexofòbia i bifòbia.
- 3. Posar en marxa les actuacions adients per a desenvolupar els eixos prioritaris de treball anteriorment esmentats, que facilitin el dret a la

llibertat i la igualtat respectant la diversitat i garantint una activitat continuada al llarg de cada any.

El mecanisme

Els i les sotassignants del Pacte podran participar a la Taula del Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere a Terrassa com a membres o ser convidats/des quan es consideri oportú. Serà en aquest marc en el qual es prioritzaran, anualment, les accions a implementar segons els eixos, es farà seguiment de les accions i dels acords presos i se'n debatran les oportunes actualitzacions.

Amb la voluntat de coordinació i/o col·laboració entre les entitats i institucions membres de la Taula, i aquelles que ho facin en qualitat de convidades, es podran establir altres mecanismes de coordinació -com ara el telemàtic- al marge de l'assistència a les reunions.

La metodologia

L'Ajuntament presentarà a la Taula un informe sobre les accions previstes a l'anualitat 2015, per eixos, que contindrà el següent:

Descripció de les actuacions previstes amb objectius, continguts, mitjans necessaris, agents implicats i indicadors sobre l'assoliment dels objectius, així com altres mesures d'avaluació que es considerin.

Abans de finalitzar l'any en curs, es presentarà de nou a la Taula un informe amb l'anàlisi de les actuacions realitzades, el qual servirà com a base per a valorar, modificar i definir les actuacions dels anys propers.

Quan les accions siguin liderades per altres entitats, institucions o sindicats o bé realitzades per l'Ajuntament en col·laboració amb d'altres agents, l'informe sobre les accions es redactarà conjuntament.

Les entitats, institucions i sindicats que signen *(per ordre alfabètic)*

1. Actuavallès
2. Ajuntament de Terrassa
3. Arran Terrassa
4. Assessorament, Counselling, Orientació i Recursos per a Dones lesbianes, bisexuals i transsexuals (ACORD)
5. Associació Catalana de Residents Senegalesos
6. Associació de Comerciants de Ca n'Anglada
7. Associació de Mestres Alexandre Galí

8. Associació Dona més Dona
9. Associació LGTB Terrassa
10. Associación de Inmigrantes Sin Fronteras
11. Candidatura d'Unitat Popular (CUP) Terrassa
12. CC.OO. Vallès Occidental - Catalunya Central
13. Centre Cultural Terrassa de la Fundació Cultural Privada Caixa Terrassa
14. Col·lectiu La Gallineta
15. Consell Esportiu del Vallès Occidental Terrassa
16. Consell Local de Joves de Terrassa
17. Consorci Sanitari de Terrassa
18. Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) de Terrassa
19. Escola El CIM
20. Escola Superior d'Audiovisuals de Catalunya (ESCAC)
21. Escola Tecnos de Terrassa
22. Esplai Bonaire
23. Esquerra Republicana de Catalunya a Terrassa (ERC -Terrassa)
24. Federació d'Associacions de Veïns de Terrassa (FAVT)
25. Grup Municipal de Ciutadans
26. Grup Municipal de Convergència i Unió
27. Grup Municipal Iniciativa per Catalunya Verds -Esquerra Unida i Alternativa (ICV-EUiA)
28. Grup Municipal Socialista
29. Grup Municipal Terrassa en Comú (TEC-E)
30. Il·lustríssim Col·legi d'Advocats de Terrassa
31. Joventut Socialista de Catalunya, Agrupació Local de Terrassa
32. Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya a Terrassa (JERC - Terrassa)
33. Minyons de Terrassa
34. NEWT Terrassa i comarca S.L.
35. Oficina de Relacions amb la Comunitat de Mossos d'Esquadra de l'Àrea Bàsica Policial Terrassa
36. Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), Agrupació Local de Terrassa
37. Sindicat de l'Administració Local de Treballadores i Treballadors (SALT)
38. Societat Municipal de Comunicació de Terrassa

- 39. Solidaritat Catalana per a la Independència, Secció Local de Terrassa
- 40. UGT Vallès Occidental
- 41. Unión Cultural Latinoamericana de Terrassa
- 42. Fundació Enllaç

Adhesions actualitzades al gener de 2017.

ANNEX 1. Accions 2014-2015 per eixos

1. Infància i adolescència: suport a infants i adolescents gais, lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals.

1.a) Preveure un mecanisme que permeti que les persones menors d'edat puguin rebre atenció confidencialment (sense el permís familiar) per part de professionals especialistes en la temàtica, d'acord amb els drets reconeguts de les persones menors.

1.b) Formació per als equips professionals que atenguin infants i joves (pel que fa a l'Ajuntament, l'equip de l'àmbit de Cohesió i Benestar Social)

2. Àmbit educatiu:

2.1 Fomentar una escola que reconegui i expliqui des de la normalitat les diferents orientacions sexuals, identitats de gènere, els models de família diversos i que qüestionï el model de la masculinitat hegemònica.

2.1.a) Formació per al professorat de centres de primària i secundària públics i concertats.

2.1.b) Oferir, als centres educatius de primària i secundària públics i concertats, materials, tallers o altres activitats de sensibilització enfocades a facilitar que infants i joves tinguin una actitud de respecte envers la diversitat sexual, posant l'èmfasi en l'anàlisi crítica dels models de masculinitat i feminitat tradicionals i en la identificació dels rols, estereotips i prejudicis que poden propiciar el rebuig o les agressions LGTBIfòbiques.

2.1.c) Explorar la possibilitat d'iniciar un treball de revisió dels llibres de text de les principals editorials per tal d'informar al professorat de primària i secundària que els usen -i a les editorials- dels continguts que no s'adiuen als principis d'aquest Pacte.

2.1.d) Promoure treballs de recerca de batxillerat en què l'alumnat analitzi els llibres de text que s'han utilitzat o que s'utilitzen al seu centre, per identificar aspectes sobre orientació sexual i identitat de gènere que caldria revisar⁵.

2.2 Assegurar una atenció i entorn adequats a infants i adolescents gais, lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals en els centres escolars públics i concertats:

2.2.a) Formació per al professorat de centres de primària i secundària

2.2.b) Formació per a les mares i els pares des de les AMPAs, entre d'altres.

2.2.c) Formació per als membres de les associacions estudiantils.

2.2.d) Iniciar els treballs necessaris per a incorporar a l'enquesta biennal que elabora el Servei de Salut i Comunitat de l'Ajuntament, preguntes que

---

⁵ Les accions c i d poden ser complementàries o substitutòries una de l'altra, en funció de la resposta obtinguda per la comunitat educativa (alumnat i professorat) i altres agents que hi puguin participar.

permetin conèixer la possible existència d'assetjament per raó d'orientació afectiva, sexual o d'identitat de gènere entre l'alumnat.⁶

2.2.e) Creació i distribució de material audiovisual per sensibilitzar l'alumnat d'educació secundària contra l'homofòbia, la lesbofòbia, la transfòbia, la intersexofòbia i la bifòbia.

2.2.f) Incorporar la formació de temàtica LGTBIQ en el programa de Formació Multiesportiva del Consell Esportiu per a especialistes en educació física.

2.3 Implicar l'àmbit de l'educació no formal de la ciutat en la difusió de models normalitzats sobre la diversitat afectiva, sexual i identitat de gènere.

2.3.a) Formació per a educadors/es, monitors/es i voluntariat del lleure infantil i juvenil, així com altres àmbits que es considerin.

2.3.b) Incorporar la formació de temàtica LGTBIQ en el programa formatiu per a monitores i monitors esportius.

2.3.c) Oferir materials, tallers o altres activitats de sensibilització enfocades a facilitar que infants i joves tinguin una actitud de respecte envers la diversitat sexual, posant l'èmfasi en l'anàlisi crítica dels models de masculinitat i feminitat tradicionals i en la identificació dels rols, estereotips i prejudicis que poden propiciar el rebuig o les agressions LGTBIfòbiques.

3. Àmbit sanitari:

3.1 Fomentar l'atenció adaptada a les dones lesbianes en l'àmbit ginecològic tant en les exploracions físiques com en la prevenció i tractament de les malalties de transmissió sexual.

3.1.a) Formació per al personal sanitari

3.1.b) Oferiment de material per al personal sanitari i les pacients

3.2 Alertar sobre les malalties de transmissió sexual, especialment del VIH entre els homes joves homosexuals i bisexuals.

3.2.a) Difondre a diferents entorns i espais la disponibilitat de recursos per a realitzar la prova ràpida del VIH de forma gratuïta i confidencial

3.2.b) Realitzar, conjuntament amb les entitats LGTBIQ, accions d'informació adreçades al col·lectiu.

4. Àmbit laboral:

4.1. Fomentar un ambient respectuós amb la diversitat afectiva, sexual i d'identitat de gènere, tant des de l'administració com des de l'àmbit privat.

4.2. Denunciar l'homofòbia, la lesbofòbia, la transfòbia, la intersexofòbia i la bifòbia.

5. Persones trans i intersexuals: facilitar que visquin d'acord amb el gènere sentit afavorint la seva visibilitat i participació social.

---

⁶ Estudi de Monitorització Conductes Salut d'Adolescents de Terrassa. Mostra representativa de 1.300 alumnes de 14 a 18 anys. La propera enquesta es farà al 2016.

5.a) Promoure que la documentació relacionada amb equipaments municipals, entitats i institucions respectin la identitat de gènere (per exemple, els carnets d'abonats/abonades).

5.b) Impulsar la redacció d'un protocol que garanteixi que les persones trans rebran informació sobre totes les alternatives⁷ i, si ho desitgen, una atenció mèdica especialitzada a Terrassa.

5.c) Fer una campanya informativa per fomentar que als centres educatius i sanitaris les persones trans i intersexuals siguin tractades i anomenades d'acord amb el gènere amb què s'identifiquen⁸.

6. Fomentar el coneixement, el respecte i l'adaptació, a la diversitat sexual i als diferents models de família, així com promoure la lluita contra els prejudicis, l'homofòbia, la lesbofòbia, la transfòbia, la intersexofòbia i la bifòbia des de diferents àmbits:

6.1 L'associacionisme LGTBIQ

6.1.a) L'Ajuntament continuarà amb la línia de subvencions específiques per a les accions vinculades amb la temàtica LGTBIQ i posarà a l'abast de les entitats que duguin a terme iniciatives en el marc del present Pacte els recursos de què disposi.

6.1.b) L'Ajuntament continuarà donant suport institucional a les entitats i iniciatives LGTBIQ.

6.1.c) Iniciar una campanya informativa sobre les aplicacions de la *Llei 11/2014 de 10 d'octubre per a garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*.

6.2 El món associatiu en general

6.2.a) L'Ajuntament oferirà recursos diversos per a treballar la temàtica en el marc de l'entitat (materials, tallers, xerrades, activitats, etc.)

6.3 L'àmbit de la producció cultural

6.3.a) Promoure la programació d'espectacles i activitats culturals que visualitzin l'existència de la diversitat afectiva, sexual i d'identitat de gènere.

6.4 Els mitjans de comunicació locals

6.4.a) Producció d'espais informatius on es tracti la temàtica

6.4.b) Fomentar la visibilització normalitzada de les diferents orientacions afectives, sexuals, identitats de gènere i models de família

---

⁷ No totes les alternatives passen necessàriament per un procés medicalitzat

⁸ D'acord amb l'article 23 de la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

6.5 Àmbit jurídic

6.5.a) Formació per a professionals

6.6. L'Administració municipal

6.6.a) Formació per a professionals (policia municipal, personal de Serveis Socials, etc.)

6.6.b) Visibilització del compromís amb la igualtat de tracte respectant la diversitat i la no discriminació per raó d'orientació afectiva, sexual o identitat de gènere.

6.6.c) Promoure un llenguatge inclusiu en els documents, models i formularis que es generin en la tramitació administrativa.

6.6.d) Difondre l'existència del Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual de l'Ajuntament a tota la ciutadania.

6.7. La cooperació interadministrativa

6.7.a) Assegurar el treball conjunt i la cooperació amb les administracions supramunicipals, tant pel que fa a la normativa vigent⁹, com per afavorir l'intercanvi de coneixements, recursos, iniciatives, etc.

7. Atenció especial a altres col·lectius LGTBIQ vulnerables, com les persones grans, les persones amb discapacitats i les persones pertanyents a entorns culturals i/o religiosos especialment discriminatoris.

7.a) Formació al personal d'Atenció Domiciliària.

7.b) Informació i oferiment de recursos per a organitzacions de l'àmbit concertat/privat que treballen amb aquests col·lectius, com les residències per a la tercera edat o Centres Especials de Treball per a persones amb discapacitats, entre d'altres.

7.c) Estar amatents a les inquietuds i necessitats específiques d'aquests col·lectius més vulnerables.

---

⁹ Recentment s'ha aprovat la Llei 11/2014 de drets de les persones gais, lesbianes, bisexuals i transsexuals i per l'eradicació de l'homofòbia, la lesbofòbia i la transfòbia al Parlament de Catalunya, de 10 d'octubre de 2014, amb el suport de la gran majoria de forces polítiques.

ANNEX 2. Fitxes de les accions 2014-2015 (provisionals, s'han de contrastar amb els agents implicats)

1.a	Eix 1. Infància i adolescència: suport a infants i adolescents gasi i lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals.
Acció: Preveure un mecanisme que permeti que les persones menors d'edat puguin rebre atenció confidencialment (sense el permís familiar) per part de professionals especialistes en la temàtica, d'acord amb els drets reconeguts de les persones menors.	
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Assegurar l'atenció confidencial a les persones menors d'edat sense permís familiar - Informar sobre aquest nou recurs als equips professionals pertinents i al públic potencial. 	
Continguts: <p>A la diagnosi es va detectar que les persones menors de 18 anys no eren ateses pel Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual sense permís familiar, de manera que es podia estar deixant sense atenció especialitzada a aquestes persones (malgrat existeixen altres recursos com els punts d'informació juvenil als centres escolars o el programa Salut i Escola, que poden ser un primer punt d'informació però no poden derivar a un espai especialitzat a la ciutat).</p> <p>Aquesta acció preveu estudiar com atendre les persones menors d'edat d'acord amb els drets reconeguts de les persones menors i, posteriorment, buscar la manera de posar en marxa aquest mecanisme a la ciutat.</p>	
Mitjans necessaris: <p>Personal especialitzat Un espai adequat per a l'atenció</p>	
Agents implicats: <p>Ajuntament de Terrassa (Servei de Ciutadania i Drets Civils, Servei de Polítiques de Gènere, Serveis Socials, Servei de Joventut i Lleure Infantil, Servei de Salut Comunitària, etc.) Altres que s'hi vulguin implicar</p>	
Indicadors: <p>Existència o no de personal especialitzat per atendre aquests menors Existència o no de l'espai adequat Existència o no d'una campanya informativa sobre el recurs</p>	
Altres eixos del Pacte relacionats:	

1.b	Eix 1. Infància i adolescència: suport a infants i adolescents gais i lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals.
Acció: Formació per als equips professionals que atenguin infants i joves (pel que fa a l'Ajuntament, l'equip de l'àmbit de Cohesió i Benestar Social)	
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Formar sobre la temàtica LGTBIQ per assegurar una atenció adequada i adaptada (quan sigui necessari) a la realitat d'aquestes persones. 	

<ul style="list-style-type: none"> - Trencar amb possibles prejudicis. - Detectar mancances informatives/formatives al voltant de la temàtica LGTBIQ.
<p>Continguts: Es preveu una formació general sobre la temàtica LGTBIQ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fer visibles altres formes possibles de viure el cos, la identitat, el gènere i la sexualitat. - Explicar en què consisteixen concretament aquestes realitats (què vol dir ser intersexual, quin és el procés de les persones trans, quines opcions sexuals existeixen, etc.) - Reflexionar críticament entorn els discursos biologicistes sobre l'essència del gènere i la sexualitat. - Entendre com opera la trans-lesbo-homòbia. - Identificar quines polítiques locals es poden desenvolupar per combatre la discriminació per raó d'orientació sexual i/o identitat de gènere. <p>S'adaptarà el contingut al col·lectiu professional que s'adreça la formació.</p>
<p>Mitjans necessaris: Formadors/es professionals Aules adequades</p>
<p>Agents implicats: Ajuntament de Terrassa (Direcció de Cohesió i Benestar Social; i Recursos Humans) Altres que s'hi vulguin implicar</p>
<p>Indicadors: Nombre de formacions realitzades Nombre de professionals assistents Valoració dels professionals assistents a la formació</p>
<p>Altres eixos del Pacte relacionats:</p>

2.1.a	Eix 2. Àmbit educatiu
<p>Acció: Formació per al professorat de centres de primària i secundària públics i concertats.</p>	
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formar sobre la temàtica LGTBIQ per assegurar una atenció adequada i adaptada (quan sigui necessari) a la realitat d'aquests infants i joves - Trencar amb possibles prejudicis - Detectar mancances informatives/formatives al voltant de la temàtica LGTBIQ - Dotar d'eines al professorat per a facilitar la transmissió de coneixements sobre la temàtica LGTBIQ a l'alumnat. - Informació de recursos a l'abast. 	

<p>Continguts:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Un marc teòric per pensar la diversitat de sexe, gènere i sexualitat - Qui són les persones LGTBIQ: la realitat dels i les joves gais, lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals - L'assetjament homo-lesbo-transfòbic en l'entorn educatiu: què diuen els estudis? - Eines i recursos per treballar la diversitat a l'escola i a l'institut
<p>Mitjans necessaris: Formadors/es professionals Aules adequades</p>
<p>Agents implicats: Ajuntament de Terrassa (Servei de Ciutadania i Drets Civils) Centre de Recursos Pedagògics Altres que s'hi vulguin implicar</p>
<p>Indicadors: Nombre de formacions realitzades Nombre de professionals assistents Diversitat dels centres (públic/concertat; secundària/primària) d'on prové els professorat Valoració del professorat assistent a la formació</p>
<p>Altres eixos del Pacte relacionats: Eix 1. Infància i adolescència: suport a infants i adolescents gais i lesbianes, bisexuals, trans i intersexuals.</p>

2.1.b

Eix 2. Àmbit educatiu

<p>Acció: oferir, als centres educatius de primària i secundària públics i concertats, materials, tallers o altres activitats de sensibilització enfocades a facilitar que infants i joves tinguin una actitud de respecte envers la diversitat sexual, posant l'èmfasi en l'anàlisi crítica dels models de masculinitat i feminitat tradicionals i en la identificació dels rols, estereotips i prejudicis que poden propiciar el rebuig o les agressions LGTBIfòbiques.</p>
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dotar de recursos i eines diverses al professorat i als centres educatius tot oferint maneres diverses d'enfocar el tractament de la temàtica LGTBIQ, posant l'èmfasi en l'anàlisi crítica dels models de masculinitat i feminitat tradicionals i en la identificació dels rols, estereotips i prejudicis que poden propiciar el rebuig o les agressions LGTBIfòbiques. - Detectar mancances de recursos
<p>Continguts: A l'actualitat hi ha molts recursos dels que pot servir-se el professorat per explicar la temàtica LGTBIQ de forma amena (documentals, pel·lícules, guies, exposicions, tallers, xerrades, recursos online...). Caldria fer, però, una revisió per assegurar que aquests recursos responen als objectius de l'acció i fer-ne una tria per oferir-los al professorat. Caldrà també explorar la possibilitat de generar nous recursos sinó n'existeixen que</p>

<p>responguin a l'objectiu. Aquesta acció pretén assegurar que el professorat té les eines necessàries per a entomar la temàtica LGTBIQ i, alhora, detectar mancances de recursos</p>
<p>Mitjans necessaris: Personal per a fer la recerca completa de recursos, anàlisi, compilació i la seva difusió</p>
<p>Agents implicats: Ajuntament de Terrassa (tots aquells serveis que ofereixen recursos: Servei de Polítiques de Gènere, Servei de Ciutadania i Drets Civils, Biblioteques, Servei d'Educació, etc) Col·lectiu La Gallineta. Associació de Mestres Alexandre Galí. Altres que ho desitgin.</p>
<p>Indicadors: Realització o no de la compilació de recursos Difusió de la compilació dels recursos Realització o no d'un informe de l'ús dels recursos i recollida de valoracions</p>
<p>Altres eixos del Pacte relacionats: Eix 1. Infància i adolescència: suport a infants i adolescents homosexuals, transsexuals i intersexuals.</p>

..... (falten fitxes) .....

6.1.c	<p>Eix 6. Fomentar el coneixement, el respecte i l'adaptació, a la diversitat sexual i als diferents models de família, així com promoure la lluita contra els prejudicis, l'homofòbia, la lesbofòbia, la transfòbia, la intersexofòbia i la bifòbia des de diferents àmbits</p>
<p>Acció: Encetar una campanya informativa sobre les aplicacions de la Llei 11/2014 de 10 d'octubre per a garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.</p>	
<p>Objectius:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Informar la ciutadania en general i les persones LGTBIQ en particular dels drets i garanties que preveu la Llei 2. Informar els i les empleats/des de la funció pública i altres col·lectius de professionals de les obligacions que preveu la llei en llurs àmbits de treball 	
<p>Continguts: Per a garantir la plena efectivitat de la Llei, cal que aquelles persones a qui garanteix uns drets, siguin coneixedores dels seus drets i dels mecanismes per garantir-los. Així mateix, cal que els equips professionals que treballen en els àmbits on la llei regula drets i garanties, estiguin informats de quines són les seves obligacions.</p>	

La campanya informativa constarà de diferents accions en funció del col·lectiu a qui s'adreça. D'entrada, es preveu una xerrada informativa general i formacions concretes quan s'hagin desplegat tots els mecanismes que preveu la llei.

Mitjans necessaris:

Contractació d'experts/es en la matèria
Aules/sales
Recursos per a fer la difusió, quan escaigui

Agents implicats:

Col·lectiu LGTB de Terrassa
Servei de Ciutadania i Drets Civils de l'Ajuntament de Terrassa
Serveis de Recursos Humans de l'Ajuntament de Terrassa (Formació)
Altres entitats o institucions que proposin accions en aquest sentit.

Indicadors:

Nombre de xerrades organitzades
Nombre d'accions formatives
Nombre d'accions informatives realitzades (altres accions com informació via web, etc.)
Persones que han rebut la formació
Persones que han rebut la informació
Valoració de les formacions/informacions per part de les persones que la reben quan l'acció ho permeti (mitjançant enquesta de valoració).

Altres eixos del Pacte relacionats:

..... (falten fitxes) .....

ANNEX 3. Diagnosi final. Principals conclusions.

Aquest document conté les conclusions extretes a partir de contrastar les principals tendències de discurs detectades a través d'una diagnosi elaborada amb persones LG de Terrassa (amb grups de discussió) i una experta (entrevista). La discussió i contrast d'aquestes conclusions es va fer mitjançant reunions bilaterals amb diversos professionals i, posteriorment, tota la informació recopilada es va posar en comú amb les persones assistents a la primera Taula per a la Redacció del Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere¹⁰.

Educació

Aquest és l'àmbit que ha generat més debat i preocupació. S'entén l'escola com un espai on hi ha una única visió heterosexista, en tant que s'obvia l'homosexualitat (no s'explica quan es tracta la sexualitat, per exemple) però tampoc se'n parla de forma transversal en tractar altres temes (per exemple, en parlar de famílies) ni s'indiquen referents gais o lesbianes positius. El fet d'abordar la diversitat afectiva, sexual i la identitat de gènere a les escoles resulta molt difícil, ja sigui per la resistència del propi centre (tot i que hi ha centres que sí tenen interès a treballar la temàtica) i, molt important, per la resistència de pares i mares. A més, probablement hi hagi una certa incapacitat per part dels equips de professionals, per manca de formació, per tractar la temàtica en l'àmbit escolar

S'han donat alguns casos d'homofòbia i transfòbia però sistemàticament no es té informació d'assetjament per raó d'orientació sexual a Terrassa i no s'ha fet cap estudi al respecte. S'apunta que la discriminació que hi pugui haver per raó de diversitat sexual o identitat de gènere pot quedar camuflada com a bullying en genèric i no com a bullying homofòbic o transfòbic, fet que estaria invisibilitzant una realitat.

Salut

Pel que fa a l'àmbit sanitari, es comenta el tracte en la consulta ginecològica, ja que s'ha detectat que, sovint, es dona per fet que totes les pacients són heterosexuales. Aquesta presumpció per part del personal mèdic pot tenir repercussions en l'atenció, com ara incomoditat a l'hora de l'exploració ginecològica. En aquest sentit, caldria superar la idea que "no discriminar és tractar a tothom de la mateixa manera", ja que el que es reclama és un tracte igualitari però que tingui en compte les diferents orientacions sexuals.

Un altre punt especialment important és el desconeixement del personal mèdic sobre les pràctiques sexuals de les dones lesbianes i els riscos de contreure malalties de transmissió sexual, desconeixement que es tradueix en manca d'informació a les pacients sobre quines són les millors estratègies de prevenció per evitar el contagi de MTS, com ara el VIH.

---

¹⁰ Per a consultar les fonts de les diverses conclusions, podeu consultar el document "Diagnosi contrastada"

Pel que fa al VIH, es considera que hi ha un relaxament que pot tenir conseqüències greus en el col·lectiu dels joves, tant heterossexuals com homosexuals. En aquest sentit, es detecta un discurs que pretén no estigmatitzar el col·lectiu gai, però que no s'adequa a la realitat. El discurs consisteix en dir que l'afectació del VIH es dona tant entre la població heterossexual com homosexual i que sobretot té a veure amb les pràctiques sexuals dels homes joves, independentment de si practica sexe amb altres homes. Però el cert és que les dades revelen que la prevalença és major entre el col·lectiu d'homes que practiquen sexe amb altres homes. S'ha de poder abordar aquesta realitat sense estigmatitzar el col·lectiu. S'apunta també que aquesta major prevalença està associada al model de "masculinitat hegemònica" que assigna als homes uns rols masculistes (en aquest cas, s'entén que els homes han d'estar sexualment sempre disponibles i tenir una vida sexual molt activa)¹¹.

Així mateix, s'alerta que a Terrassa no hi ha assegurada una atenció especialitzada sobre orientació afectiva, sexual i identitat de gènere per a menors d'edat sense permís familiar (si tenen permís se'ls atén des del Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual de l'Ajuntament). S'apunta que al respecte cal tenir en compte els drets reconeguts de les persones menors.

Món laboral

En l'àmbit laboral s'hi troben situacions de tot tipus, tant de discriminació com de normalitat, si bé es coincideix a pensar que és un dels àmbits més problemàtics per a la persones LGTBIQ, especialment per al col·lectiu transexual i transgènere¹². Es confirma l'existència de discriminació i de mobbing horitzontal existent en el món laboral quan una persona revela la seva orientació afectiva i/o sexual diferent a la normativa.

Gent Gran

Si bé no s'han detectat casos de discriminació sorgeix una doble preocupació respecte la gent gran: tant perquè molts i moltes no viuen encara la seva sexualitat amb normalitat, com perquè qui ho han fet, ha de tornar a amagar la seva orientació sexual si van a una residència. Aquest últim tema preocupa més els homes, potser perquè són els que tenen menys fills (i per tant, entenen que probablement acabaran els seus dies en una residència) com perquè dues dones lesbianes passarien més desapercebudes en una residència si demanen una habitació conjunta, etc (podrien passar com a amigues).

Persones pertanyents a entorns culturals i/o religiosos especialment discriminatoris

Es detecta la dificultat d'abordar aquests temes (i el de la sexualitat en general) entre determinats col·lectius.

---

¹¹ Aquesta última consideració de la "masculinitat hegemònica" no s'apunta a la "diagnosi contrastada" perquè és posterior a la seva aprovació (es fa en el marc de la 3a Taula)

¹² L'esment d' "especialment per al col·lectiu transexual i transgènere" no consta a la "diagnosi contrastada" perquè és una esmena posterior a la seva aprovació.

A molts països llatino-americans és encara un tema tabú, tot i que hi ha molta diversitat, ja que hi ha països on el moviment reivindicatiu és molt potent i a nivell legal s'han arribat a fites importants.

Cultura i mitjans de comunicació

Cal normalitzar les diferents orientacions afectives, sexuals i identitats de gènere i lluitar contra l'heteronormativisme i el patriarcat imperant a través, entre d'altres canals, de la cultura i els mitjans de comunicació.

Esports

No s'ha detectat res en concret problemàtic a Terrassa, però sí és conegut que en el món de l'esport hi ha casos d'homofòbia, i que en aquest entorn, tant a homes com a dones, els costa molt viure amb normalitat la seva orientació sexual.

Món associatiu

Cal considerar el món associatiu en general per treballar la normalització de la diversitat afectiva, sexual i d'identitat de gènere, atès el nombre de persones que mobilitza, el seu coneixement sobre aquestes i la seva influència.

Àmbit jurídic

Cal explorar les denúncies per discriminació per raó d'orientació afectiva, sexual o identitat de gènere. Es detecta mancança d'advocats i advocades especialistes.

El lleure LGTBIQ

No hi ha espais específics de lleure LGTBIQ però es discuteix sobre la seva conveniència. Hi ha dues posicions: qui creu que sí cal un espai de referència (tot i que pugui estar obert a persones heterosexuales) i qui creu que les persones LGTBI han de poder estar i mostrar-se amb total normalitat als espais ja existents (bars, discoteques, etc.) i que crear llocs específics podria acabar en guetos, resultat que consideren negatiu.

L'Ajuntament i associacionisme LGTBIQ

S'observa que l'Ajuntament ha pogut tenir un paper positiu en la normalització del fet homosexual a Terrassa, si bé des d'un punt de vista d'imatge. Es considera que les associacions sectorials també han pogut influir.

Pel que fa als serveis de l'Ajuntament en concret, es detecta una certa manca d'informació respecte l'existència del Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual entre els homes (no entre les dones, ja que en ser un servei situat a *Casa Galèria*, les dones el coneixen molt més).

Espai públic i veïnatge

No s'han esmentat agressions físiques a l'espai públic ni insults greus, però sí mirades i comentaris. El cert és, però, que moltes persones no visibilitzen en públic la seva orientació afectiva o sexual.

S'observa una major sensació de llibertat al carrer respecte anys enrere, ja sigui pròpia com d'altres persones homosexuals, fet que es considera positiu.

També es detecta una bona relació amb els veïns i les veïnes més propers (de la comunitat veïnal, del carrer...).

Terrassa

En general es considera una ciutat oberta a la diversitat afectiva i sexual on les persones homosexuals s'hi poden trobar a gust. No obstant, no sempre ha estat així, sinó que hi ha una evolució positiva cap aquí al llarg dels anys.

Hi ha qui considera també que aquesta tolerància cap el fet homosexual que es percep a Terrassa és impostada, és a dir, que a moltes persones els estarà bé mentre no els toqui de la vora.

ANNEX 4. Recursos a Terrassa (*Document aprovat a la segona Taula per a la Redacció del Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere a Terrassa del dia 22 de juliol de 2014*)¹³

ÀMBIT EDUCACIÓ_ RECURSOS DE TERRASSA:

1. Contes Tabú

Recurs que el Servei de Ciutadania i Drets Civils ofereix als CEIP's, a través de la *Guia d'activitats i recursos del Servei d'Educació*. Consta d'una sessió de contes explicats per un narrador professional que, utilitzant tècniques variades (titelles, ombres xineses, narrativa...), fa un passeig per històries diverses on els i les protagonistes estimen sense prejudicis, tot mostrant amb naturalitat les distintes orientacions afectives a la mirada dels infants. Sessió de 45 minuts adreçada a alumnat de P5, i cicle inicial i mitjà de primària. Dades de contacte: Servei de Ciutadania i Drets Civils: Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/ciutadania

2. Documental Amarrats – Com el gènere ens té encara lligats

Taller dinàmic i interactiu que dinamitza el Servei d'Atenció a la Diversitat sexual de Polítiques de Gènere, ofert a la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació*, que treballa mitjançant el documental que cedeix el Servei de Ciutadania: el llargmetratge *Straightlaced – How gender's got us all tied up*, (traduït per *Amarrats – Com el gènere ens té encara lligats*), de la directora Debra Chasnoff (EUA, 2009), tracta els estereotips i prejudicis de gènere i d'orientació sexual entre el jovent amb testimonis d'adolescents que mostren, amb honestat i coratge, les seves pors, frustració i valor. La fitxa tècnica inclou reflexions per plantejar a l'aula. Taller de 66 minuts adreçat a alumnat d'ESO i Batxillerat. Dades de contacte: Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual: C/ Nou de Sant Pere, 36 (08221 Terrassa); Tel. 937 397 408 (3383); www.terrassa.cat/dona; polgenere@terrassa.cat. O Servei de Ciutadania i Drets Civils: Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/ciutadania.

3. Documental Homo Baby-Boom

El Servei de Ciutadania, a part d'haver enviat el DVD a tots els centres educatius de la ciutat, cedeix mitjançant la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació* aquest recurs al professorat, juntament amb una Guia Didàctica. Es tracta d'un documental produït per l'*Associació de Famílies Lesbianes i Gais* que mostra la vida quotidiana de sis famílies homoparentals, per facilitar l'aprenentatge dels models variats de famílies que existeixen i ajudar a respectar-los i a conviure amb ells. Dinamitza la sessió el Servei d'Atenció a la Diversitat sexual de Polítiques de Gènere en el marc del recurs **Diversitats Familiars**. El DVD del documental és de 27 minuts, amb una versió escolar de 9 minuts per alumnes de primària i secundària, i una Guia

---

¹³ Document que pot ser complementat amb la vostra participació, donat que està plantejat com a document viu. Per fer aportacions i canvis cal que envieu un correu electrònic a l'adreça del Servei de Ciutadania: ciutadania@terrassa.cat

didàctica. Dades de contacte: Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual: C/Nou de Sant Pere, 36 (08221 Terrassa); Tel. 937 397 408 (3383); www.terrassa.cat/dona; polgenere@terrassa.cat. I Servei de Ciutadania i Drets Civils: Ctra. Montcada, 596 (08223_ Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/ciutadania.

4. Taller Diversitats Familiars

El Servei de Polítiques de Gènere, a través de la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació* ofereix a l'alumnat d'educació infantil, primària, ESO i batxillerat diverses activitats adaptades a cada edat per donar a conèixer les diferents orientacions afectives presents a la nostra societat i valorar-les, sense prejudicis ni estereotips negatius, tot mostrant diversos models familiars existents al nostre entorn. Dades de contacte: Ángeles Ruíz. Tel. 93 739 74 08; polgenere@terrassa.cat; www.terrassa.cat/dona; C/ Nou de Sant Pere, 36.

5. Contes de les Diversitats Familiars

El Servei de Polítiques de Gènere, a través de la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació* ofereix a l'alumnat d'educació infantil un taller amb dos contes per treballar les diversitats familiars: M'ho va dir la Lluna (P-3) i Els amics de la Paula (P4 i P-5). Dades de contacte: Ángeles Ruíz. Tel. 93 739 74 08; polgenere@terrassa.cat; www.terrassa.cat/dona; C/ Nou de Sant Pere, 36.

6. Concurs de còmic contra l'homofòbia a l'escola

El Servei de Polítiques de Gènere, a través de la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació*, ofereix a les escoles participar en aquest concurs, que consisteix en dibuixar un còmic que tracti sobre l'homofòbia, de com aquesta es manifesta en els centres escolars i de com és viscuda per l'alumnat i/o per les seves famílies i el seu entorn social. El premi és la dotació per material escolar i regal per l'alumne/a per un valor de 500€. Dades de contacte: Servei de Polítiques de Gènere: Maria Bonastre. Tel. 93 739 74 08; polgenere@terrassa.cat; www.terrassa.cat/dona; C/ Nou de Sant Pere, 36.

7. Taller Diversitat Afectiva i Sexual

El Servei de Polítiques de Gènere, a través de la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació*, ofereix a l'alumnat d'educació primària, ESO i batxillerat un taller de 1 h o 2 h segons disponibilitat, on es donen a conèixer les diferents realitats afectives i sexuals, la diversitat de formes d'estimació de les dones i els homes. El taller és interactiu, amb preguntes i respostes, per aclarir conceptes sobre les diverses orientacions sexuals. Dades de contacte: Ángeles Ruíz. Tel. 93 739 74 08; polgenere@terrassa.cat; www.terrassa.cat/dona; C/ Nou de Sant Pere, 36.

8. Taller L'homofòbia a l'escola

El Servei de Polítiques de Gènere, a través de la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació*, ofereix a l'alumnat de 2n cicle d'ESO i batxillerat un taller on s'explica què és l'homofòbia, com identificar-la, quins són els signes que indiquen que hi ha comportaments homòfobs, com identificar-los i com combatre'ls. L'escola pot participar, alhora, en un **concurs de còmic contra l'homofòbia a l'escola**. Dades de contacte: Servei de Polítiques de

Gènere: Maria Bonastre. Tel. 93 739 74 08; polgenere@terrassa.cat; www.terrassa.cat/dona; C/ Nou de Sant Pere, 36.

9. Guia “Com dir-ho als teus pares”

Fet per l'Associació de Mares i Pares de Gais i Lesbianes (AMPGIL), i repartit pel Servei de Ciutadania i Drets Civils als serveis d'atenció a les persones, a les entitats LGTB de la ciutat, AL Centre de Recursos pedagògics i als IES de Terrassa en el marc de la campanya del 2010 “Contra l'homofòbia, SURT!” que ofería una “Maleta de Recursos pedagògics LGTB” explicada per una professional. Aquest opuscle en concret descriu el procés d'assimilació pel qual passen la majoria de pares i mares després d'assabentar-se de l'orientació sexual no normativa dels seus fills i filles. Ofereix recomanacions i suggeriments útils per al o la jove que decideix comunicar als seus pares la seva orientació sexual no normativa i es pot trobar al web municipal ESPAI DRETS. Dades de contacte: Servei de Ciutadania i Drets Civils: Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/drets: Altra Informació: Recursos materials.

10. Quadern “30 + 30 qüestions sobre l'orientació sexual”

Material per a educadors i educadores elaborat per INCLOU, l'Associació de gais i lesbianes em l'educació, i adaptat a la guia de la Comissió d'Educació de COGAM per l'Associació ACORD i que es pot trobar al web municipal ESPAI DRETS. Dades de contacte: <http://www.acordlgtb.org> i Servei de Ciutadania i Drets Civils; Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/drets: pestanya Altra Informació: Recursos materials.

11. Delegats d'IES; Punts Joves a l'Institut (PIDCES)

El Servei de Joventut treballa amb els **Delegats d'IES** i gestiona els **Punts Joves a l'Institut (PIDCES)**, punts d'informació als estudiants, ubicats als centres escolars que, a l'igual que El Servei d'Informació Juvenil, ofereix material informatiu i explicatiu d'entitats de l'àmbit LGTB al professorat i alumnat que ho demana. Dades de contacte: Servei de Joventut: 937 848 390; Av. Jacquard, 1 (08222 terrassa); casa.baumann@terrassa.cat; www.casabaumann.cat; www.terrassa.cat/joventut.

12. Oficina de Relacions amb la Comunitat (ORC) de Mossos d'Esquadra:

A través de la *Guia d'Activitats educatives del Servei d'Educació*, l'ORC ofereix activitats a educació infantil, primària, ESO i batxillerat en les que es parla, entre d'altres, dels delictes d'odi i discriminació per motiu d'orientació i identitat sexual. Dades de contacte: Comissaria de Mossos de l'ABP de Terrassa: Carretera Matadepera, 272, 08226, Terrassa; Telèfon: 112 / 93 734 65 00. <http://www.gencat.cat>

ÀMBIT EDUCACIÓ_ ENLLAÇOS D'ALTRES RECURSOS:

13. Entitat ACORD

L'any 2000 es crea aquesta entitat per oferir serveis a les persones ILGTB i familiars, per vetllar per els drets de les persones gais, lesbianes, bisexuals i

transsexuals. Realitza una tasca d'informació i sensibilització a través d'activitats, tallers a les escoles, cursos de formació etc. Actualment compta amb 40 persones associades que compten, com a espai d'ús, amb el Casal de Ca n'Aurell. Dades de contacte: Ángeles Ruíz: 617168127; Angeles.Ruiz@terrassa.cat; gerencia.acord@acordlgtb.org; <http://www.acordlgtb.org>.

14. Col·lecció “Els quaderns de l’Inclou”

Aquesta col·lecció té com a objectiu presentar materials, elaborats o adaptats per l'associació INCLOU, una associació de professionals de l'educació (actualment no activa), que plantejava la premissa que l'homosexualitat no és un problema sinó una oportunitat educativa per a tothom, de la mateixa manera que ho són el racisme o la igualtat entre homes i dones, perquè tothom pot aprendre de la diferència i de la diversitat. Els quaderns es poden utilitzar per introduir el tema de la diversitat afectiva i sexual a l'aula i ajudar a crear un ambient segur i menys hostil per als infants, adolescents i joves lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i que es qüestionen la seva sexualitat (lgbtq). <http://www.arsmm.com/quaderns/>

15. Associació Universitària Sin Vergüenza

Associació universitària de joves gais, lesbianes, persones bisexuals i trans que cerca una completa inserció en la comunitat estudiantil universitària i en la societat en general per mitjà de la lluita contínua contra les discriminacions per raó d'orientació sexual o d'identitat de gènere. <http://www.sinver.org/>

16. Entitat Pandora

Associació formada en la seva majoria per professionals de la psicologia i de l'educació que té com a objectiu afavorir les relacions igualitàries i no discriminatòries entre sexes. Ofereix atenció a les diversitats afectives i sexuals i un servei destinat al professorat de l'educació per dotar d'eines per atendre les diversitat afectives i sexuals dins l'àmbit educatiu. Compta amb material didàctic per mestres de primària i secundària. Adreçat a professorat de primària i secundària obligatòria, de cicles formatius, i professorat LGTB-, a altres professionals de l'educació (monitors/monitores; animadors/es de casals i espais joves, informadors/es juvenils); AMPA's i a famílies homoperentals/marentals. Dades de contacte: www.pandorapsicologia.com

17. ONG per la no discriminació

Espai de promoció i suport a les iniciatives encaminades a la defensa de la diversitat de sexual en nostra societat, fent especial atenció al plantejament d'aquest tema a l'educació infantil i al seu entorn familiar. Al web s'hi pot trobar una **relació de contes infantils** publicats en els que es tracta la diversitat sexual i la família homoparental. Dades de contacte: ong_no_discriminacion@yahoo.es; www.ong-nd.org

18. Estudio “Homofobia en las aulas 2013:¿Educamos en la diversidad afectivo sexual?”

Elaborat pel grup d'educació de COGAM (colectivo de Lesbianas y gays de Madrid) durant el curs escolar 2012/2013. <http://www.cogam.es/secciones/junta-directiva/i/1126825/1911/estudiohomofobia-y-bifobia-en-las-aulas-2013>

ÀMBIT SALUT_ RECURSOS DE TERRASSA:

1. Programa “Salut i Escola” (PSiE)

Liderat per infermeres d'atenció primària, el Departament d'Educació i el Departament de Salut van posar en marxa, l'octubre de 2004, aquest programa amb el propòsit de potenciar la coordinació dels centres docents, els serveis educatius i els serveis sanitaris en accions de promoció de la salut i d'atenció a l'alumnat en els centres educatius com a espais naturals per a l'aprenentatge, l'educació i la formació integral de la persona. Eixos fonamentals d'actuació: salut mental; salut afectiva i sexual; el consum de drogues legals i il·legals i els trastorns de la conducta alimentària. A Terrassa en són proveïdors Mútua i Consorci. <http://www20.gencat.cat>

2. Consulta Sexual i ginecològica del Servei de Salut Comunitària

Facilita assessorament i assistència mèdica en matèria d'anticoncepció, ginecologia i sexualitat, i que compta amb una infermera, una ginecòloga i un psicòleg – sexòleg i amb diferents programes.

El **Programa Jove** dirigit a tota la població de Terrassa i zona d'influència de menys de 26 anys, ofert a través de la *Guia d'Activitats i Recursos Educatius del Servei d'Educació* i a l'alumnat dels centres de secundària derivats per les infermeres del “Programa de Salut i Escola” de la Generalitat.

El **Programa Dona** s'ofereix a la població de dones que exerceixen la prostitució;

El **Programa Sex**, dirigit a tota la població de Terrassa i zona d'influència de menys de 26 anys que presenti algun trastorn sexual i o de parella.

Compta també amb l'exposició «**Sex o no sex**» per facilitar el desenvolupament d'una acció educativa al voltant de les ITS i el VIH/sida, posant a l'abast d'educadors que treballen amb adolescents i joves elements informatius i educatius. Exposició de 10 plafons que combina text i fotografies, amb una Guia d'orientacions per als educadors i un fulletó recordatori de la visita a l'exposició. Dades de contacte: Consulta Sexual i ginecològica del Servei de Salut Comunitària: Edifici Glòries: Crta. Montcada, 596 (08223 Terrassa); 93 731 59 82.

www.terrassa.cat/salut;

[salut.comunitaria@terrassa.cat;](mailto:salut.comunitaria@terrassa.cat)

[consultajove@terrassa.cat.](mailto:consultajove@terrassa.cat)

3. Programa “Unitats d'atenció a la salut sexual i reproductiva” (ASSIR)

Per a l'assistència a la salut sexual i reproductiva, el Catsalut, té contractats dos proveïdors a la ciutat de Terrassa (Consorti Sanitari de Terrassa i Mútua de Terrassa), aquests compten amb equips formats per llevadores i ginecòlegs, que ofereixen: Atenció als joves; Consell reproductiu; Control i seguiment de l'embaràs; Interrupció voluntària de l'embaràs; Diagnòstic prenatal; Educació maternal; Atenció al puerperi; Prevenció al càncer de coll uterí (cribratge); Prevenció càncer de mama; Atenció a les infeccions de transmissió sexual; Atenció a la patologia ginecològica; Atenció comunitària a les persones adultes, educació afectiva i sexual .

4. Projectes i Serveis de l'entitat Actuavallès

Associació sense ànim de lucre creada el 1993 per donar resposta a les necessitats creades per la, en aquell moment, incipient epidèmia

desencadenada pel VIH. En un principi, l'associació estava constituïda exclusivament per voluntaris, familiars i amics de les persones afectades pel virus. Actualment, tot i que continua estant fonamental l'aportació dels voluntaris, l'entitat compta amb un equip professional remunerat en què recauen les principals tasques d'organització i coordinació dels diferents projectes. Els principals àmbits de treball són la Prevenció: Programa Dona, d'atenció integral a dones en contextos de prostitució; Prova de detecció dels anticossos del VIH a la població general, de manera anònima, confidencial i gratuïta; Tallers sobre diversos factors que influeixen a l'hora de viure la sexualitat de manera saludable i evitar riscos; i DIS (difusió, informació i sensibilització). La intervenció: el Pis d'acollida temporal de 5 places per a persones seropositives i el Projecte Café+, que ofereix orientació integral personalitzada. I el Voluntariat. Dades de contacte: Centre Cívic Alcalde Morera; Pl. Can Palet 1; 08223 Terrassa; Tel: 937271900; <http://www.actuavalles.org>; actuavalles@actuavalles.org

ÀMBIT SALUT_ ENLLAÇOS D'ALTRES RECURSOS:

5. Entitat Stop Sida

Organització sense ànim de lucre dedicada a la prevenció del VIH/SIDA i altres infeccions de transmissió sexual (ITS) des de 1986. Treballa per la salut sexual des de i per a la comunitat LGBT i de treballadors/es sexuals. Formen Stop sida voluntaris/as i treballadors/es lesbianes, gais, bisexuals, heterosexuales i transgènere. Dades de contacte: c/ Diputació 183-185, entlo-2^a, 08011 Barcelona; <http://www.stopsida.org/>

6. Entitat Sida Studi

ONG creada l'any 1987 a Barcelona, que treballa en la capacitat de les persones per prevenir el VIH/sida i per reduir l'impacte individual i social del virus en un marc de respecte als Drets Humans. Dades de contacte: www.sidastudi.org; Tel. 93 268 14 84; C/ Emília Coranty, 5-9.

7. Unitat d'Infeccions de Transmissió Sexual_ CAP Drassanes

Ofereix atenció gratuïta, indocumentada i confidencial; Diagnòstic i tractament de les infeccions de transmissió sexual (ITS); Realització de la prova de l'HIV i d'anàlisis d'hepatitis i de sífilis; Administració de les vacunes contra l'hepatitis B i l'hepatitis A; Clivatge d'ITS en dones i homes que exerceixen la prostitució; Counselling sobre l'HIV, l'herpes genital i el virus del papil·loma humà; Provisió de preservatius; Provisió de díptics i de material informatiu sobre ITS; Seguiment clínic de persones HIV positives asimptomàtiques ; Educació sanitària personalitzada; Derivació hospitalària i a altres especialistes. Dades de contacte: CAP Drassanes – Av. Drassanes 17-21 – 08001; Barcelona; its.pbcn@ics.scs.es; Programació de visites amb cita prèvia al taulell de Recepció o per telèfon al número 93 441 4612. <http://www.gencat.cat/salut>

8. Guia de salut sexual per a dones lesbianes i bisexuals

Elaborada per STOP SIDA, està adreçada a dones lesbianes i bisexuals per promoure la cura de la salut sexual d'aquest col·lectiu i que es pot trobar al web municipal ESPAI DRETS.

S'aborden temes relacionats amb la vivència de la sexualitat, revisions ginecològiques, pràctiques sexuals i infeccions de transmissió sexual, per tal de facilitar la presa de decisions relacionades amb la cura de la salut. Dades de contacte: <http://www.stopsida.org/> i Servei de Ciutadania i Drets Civils; Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/drets; pestanya Altra Informació: Recursos materials.

9. Guia de recursos d'educació sexual i afectiva

Elaborada per SIDA STUDI a l'abril de 2014, dona a conèixer els principals recursos pedagògics sobre sexualitat i afectivitat a tècnics i professionals de la salut i l'educació en l'àmbit municipal, organitzats segons el col·lectiu a qui s'adrecen: adolescents/joves; col·lectiu LGTB; dones; gent gran; infants; pares i mares; persones amb discapacitat; població migrant. Dades de contacte: <http://www.sidastudi.org>

10. Exposició Treu-li suc a la sexualitat

Salut Pública de la Diputació de Barcelona compta amb aquesta exposició, que planteja que la nostra vivència de la sexualitat també depèn de la nostra orientació sexual, de si ens sentim home o dona, i de l'entorn en què haguem crescut, ja que cada cultura té una visió diferent de la sexualitat.

<http://www.diba.cat/documents/713460/713964/salutpublica-descarrega-exposiciosexualitatpdf.pdf>

11. Web Sexe Jove

Web de la Generalitat de Catalunya on es pot trobar informació sobre afectivitat i sexualitat, coneixement del teu cos, contracepció, embaràs, avortament, sexe i drogues, sexe virtual, infeccions de transmissió sexual, etc. Entre altres aspectes, s'explica l'afectivitat i la sexualitat entre persones del mateix sexe.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/canalsalut/menuitem.41e04b39494f1be3ba963bb4b0c0e1a0/?vgnextoid=15bee5ffb67f5310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=15bee5ffb67f5310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextf mt=default>

ÀMBIT MÓN LABORAL_ RECURSOS DE TERRASSA:

1. Àmbit LGTB del sindicat Comissions Obreres (CC.OO)

Sindicat, assessorament laboral, formació continuada i formació ocupacional que disposa d'un àmbit específic de treball LGTB a nivell de Catalunya. Dades de contacte: C/Unió, 23; Telèfon:937 807 166; Web: www.ccoo.cat; terrassa@ccoo.cat. Cal demanar cita prèvia.

2. Grup LGTB de la Unió General de Treballador (UGT)

Sindicat, assessorament laboral, formació continuada i formació ocupacional que disposa d'un Grup de treball LGTB a nivell de Catalunya. C/Unió, 23; Telèfon: 937 809 366; Web: www.ugt.cat; Cal demanar cita prèvia.

3. Servei Assessorament (RSE) i Fundació Cecot Persona i Treball (FCPiT) de la Patronal catalana CECOT

Associació empresarial multisectorial i integrada per una gran diversitat de gremis i associacions empresarials que compta amb un Servei d'Assessorament en Responsabilitat Social de les Empreses (RSE) i amb la Fundació Cecot Persona i Treball (FCPiT), des d'on fomenta la contractació inclusiva i no discriminatòria amb campanyes de sensibilització, oferint eines per desenvolupar plans d'igualtat o plans de gestió de la diversitat. <http://www.cecot.org/>.

4. Protocol de prevenció i atenció en situacions d'assetjament sexual, per raó de sexe i/o diversitat sexual en el treball per al personal de l'Ajuntament de Terrassa

El *Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Terrassa* (2012) inclou l'elaboració del Protocol, i la seva difusió a totes les persones que treballen a l'organització com un dret protector i alhora com una obligació del seu coneixement. És una eina que ha d'ajudar a conèixer i identificar què és i quins procediments existeixen per resoldre els casos que puguin donar-se en l'entorn laboral. Per implementar-lo s'han organitzat sessions formatives en les que s'incorpora la perspectiva legal, el vessant psicològic i el Protocol, oferint una adreça electrònica d'atenció específica: infoassetjament@terrassa.cat. www.terrassa.cat

MÓN LABORAL_ ENLLAÇOS D'ALTRES RECURSOS:

5. Guia per la prevenció de l'homofòbia, la lesbofòbia i la Transfòbia al lloc de treball

Elaborada pel la UGT i que es pot trobar al web municipal ESPAI DRETS. Dades de contacte: www.ugt.cat i Servei de Ciutadania i Drets Civils; Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/drets: pestanya Altra Informació: Recursos materials.

6. Guia Sindical de la Diversitat Sexual en l'Àmbit Laboral

Realitzat per l'Àmbit LGTB del sindicat de Comissions Obreres de Catalunya (CCOO), aquesta guia va dirigida a orientar els delegats i delegades sindicals en la seva tasca de defensa dels drets laborals i a donar alguns coneixements sobre la realitat que afecta específicament lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals (LGTB). Presenta alguns criteris per afrontar els casos de discriminació vers el col·lectiu LGTB que es poden trobar a les empreses i tracta de donar referències legals i recursos sindicals dels quals es pot disposar amb rigor per poder fer front a situacions i problemàtiques derivades de l'atenció a la diversitat a la feina.

http://www.ccoo.cat/pdf_documents/2014/guia_lgtb_ambit_laboral.pdf

7. Programa STOP Homofòbia de TV3

Programa de CC.OO sobre l'homofòbia en el món laboral. Link:

<http://www.tv3.cat/videos/5119131/Programa-Sindical-CCOO---capitol-212>

8. Guia sobre acció sindical i VIH

La Federació de Serveis a la Ciutadania (FSC) del sindicat de Comissions Obreres (CCOO), la Federació Treballant en Positiu i la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB) han elaborat una nova guia explicativa sobre acció sindical i VIH, que té una doble pretensió: que serveixi a la FSC CCOO com a eina per a que les persones que componen l'organització coneguin la realitat del VIH, se desfacin de pors i defensin i lluitin per la integració laboral i social de les persones amb VIH i amb sida. També per a que les persones i altres organitzacions que es dirigeixen a Treballant en Positiu i a la FELGTB sàpiguen que poden comptar amb la col·laboració i ajuda en aquesta lluita. <http://www.felgtb.org/temas/laboral/documentacion/guias-informativas/i/5487/633/guia-sobreaccion-sindical-y-vih>

9. Guia FELGTB – Diversitat LGTB i convenis col·lectius

Guia de la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB) sobre com poden contemplar els convenis col·lectius la lluita contra la discriminació laboral de la diversitat sexual. La negociació col·lectiva és una de les funcions més importants d'un sindicat. Per mitjà de la negociació col·lectiva els sindicats influeixen de manera directa en les condicions laborals de treballadors i treballadores. Els sindicats ja tenen acords ben establerts amb les empreses, però, molts d'aquests acords ignoren totalment les necessitats dels membres gais i lesbianes o simplement són "paper mullat". www.felgtb.org

10. Estudi “Una qüestió de confiança: visibilitat LGTB en el treball”

Estudi fet per Ben Capell, investigador de l'Esade Business School Universitat Ramon Llull, amb el suport de la Workplace Pride Foundation i la col·laboració de la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB), que revela que el 60% de treballadors/es LGTB s'han sentit discriminats/des a la feina. Anàlisi quantitatiu fet el 2013 mitjançant una enquesta on-line a 431 persones: 250 gais, 139 lesbianes, 31 bisexuals, 6 queers i 5 transgènere. La procedència de les persones enquestades és, de la Unió Europea: 241, principalment d'Espanya: 179; d'Israel: 116 i d'Estats Units: 32.

<http://www.felgtb.org/temas/laboral/documentacion/estudios/i/5136/632/una-cuestion-deconfianza-visibility-lgtb-en-el-trabajo>

RECURSOS D'ÀMBIT GENERAL_TERRASSA:

1. Web Espai Drets

Del web municipal, és un espai virtual contra la discriminació obert a tota la ciutadania on es pot trobar: recull de documentació i d'informació sobre els recursos i serveis de la ciutat que treballen en la promoció dels drets socials, civils i humans. A més, l'Espai Drets s'ofereixen diferents materials i un formulari de consulta i assessorament per a la No – Discriminació. Dades de contacte: Servei de Ciutadania i Drets Civils; Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/drets

2. Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual

Ubicat al Servei de Polítiques de Gènere, aquest servei gratuït i confidencial dut a terme per una professional en coaching, ofereix informació, consells, orientació i atenció personalitzada a dones i homes majors de 18 anys, i a professionals i famílies. Cal demanar cita prèvia per telèfon o en persona. Dades de contacte: Servei de Polítiques de Gènere: C/ Nou de Sant Pere, 36 (08221 Terrassa); polgenere@terrassa.cat; Tel. 937 397 408; Fax: 937 836 505; www.terrassa.cat/dona

3. Espai de denúncia de l'entitat LGTB Terrassa

S'ofereix per a poder solucionar i combatre qualsevol tipus de discriminació per raons de gènere o orientació sexual, i per fer de pont amb altres entitats per a necessitats jurídiques o psicològiques si és el cas. Dades de contacte: Verònica Lafont: 637171218; La Coral Els Amics (Carrer Pantà, 57); terrassa.lgtb@gmail.com; www.lgtbterrassa.org; @TerrassaLGTB.

4. Servei d'Informació Juvenil (SIJ); Oficina Jove; Districte Jove; Delegats d'IES; Punts Joves a l'Institut (PIDCES)

El Servei de Joventut i Lleure Infantil, a part de recursos específics d'intervenció en l'àmbit de l'educació, com els Delegats d'IES i els PIDCES, compta amb recursos d'àmbit general, com és el **Servei d'Informació Juvenil (SIJ)**. Aquest disposa de fulletons, llibrets, tríptics i alguna guia d'orientació sobre homosexualitat que faciliten les entitats que s'hi dediquen, i les campanyes de la Generalitat, Diputació, etc.

L'**Oficina Jove** organitza xerrades i tallers cada trimestre i, entre d'altres, sobre sexualitat, per tractar mites i falsedats, identitats, opcions sexuals, etc.

Districte Jove és un programa del Servei que treballa als diferents districtes de la ciutat de manera particularitzada a cada territori, i s'aborda la diversitat sexual amb estratègies diverses, segons necessitats i demanades de cada districte

5. Inscripció en el Registre Municipal d'Unions Consensuals

El Registre municipal de parelles de fet de l'Ajuntament de Terrassa es destina a les inscripcions voluntàries d'unions no fortuïtes basades en un vincle afectiu amb voluntat de permanència de les parelles, tant heterosexuales com del mateix sexe. Per a més informació: <https://aoberta.terrassa.cat/tramits/fitxa.jsp?id=2841>

RECURSOS D'ÀMBIT GENERAL_ ALTRES RECURSOS:

6. Observatori contra l'homofòbia del Front d'Alliberament Gai de Catalunya FAGC

Eina per lluitar contra l'Homofòbia (lesbofòbia i transfòbia) en totes les seves formes i donar el suport necessari a les víctimes. Aquest observatori treballa en el disseny i implementació d'un sistema d'observació permanent davant la discriminació i l'homofòbia en els diferents escenaris on es puguin produir. Dades de contacte: <http://observatori-contra-homofobia.blogspot.com.es/p/inici.html>; fagc.org@gmail.com; www.fagc.org;

ÀMBIT IMAGINARI COL·LECTIU (MÓN CULTURAL I MITJANS DE COMUNICACIÓ):

1. Fons LGTB (de temàtica Lèsbica, Gai, Transsexual i Bisexual).

Des d'abril del 2005, i gràcies a la col·laboració del Servei de Ciutadania i Drets Civils de l'Ajuntament de Terrassa, la Biblioteca Central de Terrassa compta amb una col·lecció de documents sobre temàtica homosexual. Més de cinc-cents llibres (assajos, biografies, novel·les...), materials audiovisuals i diverses publicacions periòdiques integren aquesta col·lecció que dona a conèixer la diversitat sexual. D'aquest Fons documental, la biblioteca n'ha organitzat puntualment presentacions de llibres com, també, ha ofert recomanacions en diades de commemoració de fet homosexual. Dades de contacte: Biblioteca Central de Terrassa: Passeig de les Lletres, 1; 08221 – Terrassa; 937 894 589; http://bibliotecavirtual.diba.cat/detallfons-especial/-/detall/gdD7/FONS_ESPECIAL/351507/3689587; bctxarxa@terrassa.cat i Servei de Ciutadania i Drets Civils: Ctra. Montcada, 596 (08223 Terrassa); Tel. 93.7 366 699 – 93.7 315 982 (extensió 3680); ciutadania@terrassa.cat; www.terrassa.cat/drets: pestanya Altra Informació: Recursos materials.

2. Sessions de cinema LGTBI

La Societat Municipal de Comunicació de Terrassa SA, el Servei de Polítiques de Gènere i el Servei de Ciutadania i Drets Civils programen sessions de cinema LGTBI per commemorar diades del col·lectiu. Societat Municipal de Comunicació de Terrassa SA: www.terrassadigital.cat/cinema; Servei Polítiques de Gènere i Servei de Ciutadania i Drets Civils: www.terrassa.cat/dona; www.terrassa.cat/ciutadania

3. Programa de ràdio "L'altra vorera"

Programa setmanal de la Ràdio Municipal de Terrassa, impulsat per les entitats locals ACORD, LGTB Terrassa i Dona més Dona, que s'emet al 95.2 de la FM, d'una hora. Compta amb diverses seccions: sexe, notícies, agenda, cinema, etc. Dades de contacte: Societat Municipal de Comunicació de Terrassa SA: www.terrassadigital.cat/cinema; LGTB Terrassa: www.lgtbterrassa.org; Dona més Dona i ACORD; www.acordlgtb.org

4. Manual “Les formes de discriminació per motius d’orientació sexual i d’identitat de gènere en els mitjans de comunicació audiovisual”

La Societat Municipal de Comunicació de Terrassa, per dur a terme la seva feina de forma més adequada, compta amb l'ajuda d'un seguit de recomanacions publicades pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya. Aquest organisme, amb la col·laboració d'un Fòrum de persones i entitats usuàries de l'audiovisual, van elaborar un document que, sota el títol “**Les formes de discriminació per motius d’orientació sexual i d’identitat de gènere en els mitjans de comunicació audiovisual**”, facilita unes pautes molt clares a l'hora d'abordar tota aquella informació que faci referència al col·lectiu LG. Societat Municipal de Comunicació de Terrassa: http://www.cac.cat/pfw_files/cma/forum/documents/Superar_estereotips.pdf

5. Llibreria Synusia

Espai sense ànim de lucre dins de l'economia social, que explora noves formes de diàleg i intervenció en el teixit de la ciutat i a les xarxes socials. Proposa i genera continguts crítics, tant a través de la seva llibreria, com des de la programació i els cursos d'autoformació i, en concret, desenvolupa activitats en relació a temàtiques de gènere, construcció social de la sexualitat i polítiques del cos. Com a projecte i empresa social, forma part de l'espai Ateneu

Candela, generant formes de treball distribuït, de discussió col·lectiva i de consens i gestió dels recursos comuns tant amb els seus membres, com amb els seus projectes vius. Dades de contacte: C/Montserrat, 136, 08221, Terrassa; 937 33 94 21; info@synusia.cc; www.synusia.cc

ÀMBIT GENT GRAN_ALTRES RECURSOS:

1. Fundació ENLLAÇ:

La seva finalitat és protegir el benestar de les persones LGBT i del seu entorn en situacions de vulnerabilitat i dependència. Ho fan supervisant i impulsant serveis de qualitat que els donin suport humà i professional per viure amb plena dignitat sense renunciar a la seva pròpia identitat. Volen créixer de forma continuada i sòlida tot impulsant les prioritats següents: protegir la dignitat, els drets, els interessos i el benestar de les persones LGBT en situació de vulnerabilitat, malaltia, dependència o incapacitat; promoure i prestar serveis assistencials de qualitat a la població LGBT de Catalunya en situació de malaltia, dependència, incapacitat o similar; teixir una xarxa de solidaritat i suport mutu des del mateix col·lectiu LGBT; promoure models residencials no LGBTfòbics; generar estudis sobre la població GLBT per a la promoció de polítiques que tinguin en compte les seves característiques, especialment quan hi ha risc de dependència i/o marginació. Dades de contacte: C/ Rosselló, 328. 08025 Barcelona // Tel 93 457 37 39; informacio@fundacioenllac.cat; <http://www.fundacioenllac.cat/>

2. Nacional Resource Center on LGBT Aging

Portal que ofereix informació i recursos sobre les persones grans LGBT. Aborda temes del procés d'envelliment, el disseny de serveis socials inclusius, la cura en situacions de dependència, l'atenció residencial o el tractament de la sida en persones grans. Entre altres, ofereix l'accés a una guia per ajudar als proveïdors de serveis a entendre les barreres especials que afronten les persones grans LGBT, així com les moltes maneres per millorar i ampliar l'atenció mèdica i els serveis disponibles.

<http://lgbtagingcenter.org/resources/resource.cfm?r=665>

ÀMBIT PERSONES ESTRANGERES_ALTRES RECURSOS:

1. Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants ACATHI

Va néixer al Desembre del 2002 per iniciativa dels mateixos representants del col·lectiu d'immigrants homosexuals, provinents de diversos països llatinoamericans i alguns d'autòctons en veure una necessitat significativa: crear un ambient que possibilités a representants de minories sexuals immigrants poder solucionar els seus problemes amb l'ajut mutu, i

complementar amb assessories legals en totes les seves vessants, començant per la tarja de residència i/o sanitària, i continuant per les qüestions relacionades amb el compliment de la igualtat de drets en l'àmbit laboral. També dona suport per l'adaptació cultural i al procés d'acollida mitjançant assessoria psicològica i creant eines informatives i enfortidores que proporcionin una millor adaptació i recepció. Dades de contacte: Pl. Robert Gerhard, 3-4 (altura de Passeig Enric Sanchís, 12), Zona: El Bon Pastor; Districte: Sant Andreu, 08030 de Barcelona. Telèfon : 93 184 55 17 ext. 661; 933147947; <http://www.acathi.org/>

ÀMBIT ESPORTS_ALTRES RECURSOS:

1. Panteres Grogues

Associació sense afany de lucre que té per objectiu oferir un espai on gais, lesbianes, bisexuals i transsexuals puguin desenvolupar una activitat esportiva de forma lliure i distesa. Tot i així l'associació està oberta a qualsevol persona que vulgui compartir l'activitat esportiva. Actualment hi ha seccions constituïdes d'atletisme, balls de saló, bàsquet, ciclisme, esquaix, esquí, futbol, natació, tennis, tennis taula, petanca, senderisme, vela, voleibol, i activitats extraesportives. www.panteresgrogues.cat

MÓN ASSOCIATIU LGTBI_Terrassa

1. Projectes i Serveis propis de l'entitat LGTB Terrassa

L'any 2013 es crea aquesta entitat amb els objectius de promoure la igualtat legal i social de gais, lesbianes, transsexuals i bisexuals; de garantir el dret a la diferència, lluitar contra l'homofòbia, la transfòbia i el patriarcat; i defensar i informar sobre el fet LGTB i Queer; la coeducació social per a la normalització social respecte del fet homosexual, transsexual i bisexual; treballar per una cultura i una educació sexual oberta i honesta, amb presència de totes les opcions i pràctiques sexuals; acabar amb la impunitat amb què s'utilitzen insults i bromes amb contingut homòfob o sexista; i promoure un llenguatge no heterosexista ni sexista en general. Entre altres activitats, ofereix un espai de denúncia per a poder solucionar i combatre qualsevol tipus de discriminació per raons de gènere o orientació sexual, i fer de pont amb altres entitats per a necessitats jurídiques o psicològiques si és el cas. Actualment unes 150 persones estan associades. Dades de contacte: Verònica Lafont; La Coral Els Amics (Carrer Pantà, 57); terrassa.lgtb@gmail.com; www.lgtbterrassa.org; [@TerrassaLGTB](https://twitter.com/TerrassaLGTB).

2. Projectes i Serveis propis de l'entitat Dona més Dona

L'any 1999 es crea aquesta entitat amb l'objectiu de naturalitzar l'homosexualitat i reivindicar l'homosexualitat a través de la cultura LGTB. Realitzant activitats reivindicatives, ofereix un espai de reunió i activitats de grup. Actualment unes 30 persones associades es reuneixen al Casal de la Dona del C/ Galileu 119. Dades de contacte: Ángeles Ruíz: 617168127.

3. Projectes i Serveis propis de l'entitat ACORD

L'any 2000 es crea aquesta entitat per oferir serveis a les persones LGTB i familiars, per vetllar per els drets de les persones gais, lesbianes, bisexuals i

transsexuals. Realitza una tasca d'informació i sensibilització a través d'activitats, tallers a les escoles, cursos de formació etc. Actualment compta amb 40 persones associades que es troben al Casal de Ca n'Aurell. Dades de contacte: Ángeles Ruíz: 617168127; Angeles.Ruiz@terrasa.cat; <http://www.acordlgtb.org>; gerencia.acord@acordlgtb.org.

4. Projectes i Serveis propis de l'entitat Associació cultural La Gallineta

Els seus estatuts contempnen "fomentar la normalització del fet homosexual i la visualització de les llibertats sexuals", entre d'altres fins. Dades de contacte: tralaritralara281@hotmail.com

5. Projectes i Serveis propis de l'entitat Arran de Terrassa

L'Assemblea de Joves de Terrassa sorgeix de l'inquietud d'uns i unes joves que veient la necessitat de fer front a un sistema injust i desigual per naturalesa ha decidit plantar-li cara. Encarem aquesta lluita des d'una perspectiva juvenil i revolucionària, creient que la lluita és l'únic camí possible per assolir aquest canvi tan raonable i necessari. Fruit d'un procés de confluència, fa uns mesos, l'AJT decideix formar part de la nova organització juvenil ARRAN.

Per això, l'Assemblea de Joves de Terrassa ara és Arran. Organitza formacions en torn les identitats de gènere, els cossos i les sexualitats no normatives per ajudar a la seva difusió i coneixement. Totes les xerrades es realitzaran al Casal Popular l'Atzur, al C/Arquímedes 89 de Terrassa. <http://arranterrassa.blog.com/>

MÓN ASSOCIATIU LGTBI_ALTRES RECURSOS:

6. Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC)

Grup d'activistes gais que es fundà a Barcelona l'any 1975, just després de la mort del dictador Francisco Franco Bahamonde. La història del FAGC és també la història del moviment gai a Catalunya. El FAGC fou també un dels motors en la creació de la Coordinadora de Frentes de Liberación Homosexual del Estado Español (COFLHEE), pionera també de les organitzacions estatals, amb col·lectius a Euskadi, Galícia, Catalunya, Madrid, Múrcia, Andalusia. de contacte: C/ Verdi, 88 de Barcelona; Telèfon 93 217 26 69; fagc.org@gmail.com; www.fagc.org

7. Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB)

Espai de coordinació i intercanvi per al moviment associatiu LGTB, de més de 50 associacions de tot tipus de quasi totes les comunitats autònomes, d'estudiants, de joves, d'esportistes, de transsexuals, de persones amb discapacitat, dones lesbianes, bisexuals i transsexuals, persones que viuen amb el VIH, creients LGTB, migrants, etc. Tres són els eixos vertebradors de la FELGTB fins ara: la reivindicació de la igualtat legal i el respecte social cap a la diversitat afectiva - sexual, la sensibilització i denuncia, en la que s'inclou la celebració anual de l'Orgullo Estatal LGTB, i la formació de les i els activistes membres de les seves associacions. Dades de contacte: <http://www.felgtb.org/quienes-somos>

8. Col·lectiu de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals de Madrid (COGAM)

Associació sense ànim de lucre que treballa per a l'educació en la igualtat. Entre els recursos i informació que ofereix el seu web, destaca una biblioteca, una videoteca o una borsa de treball. Una de las fundadores de la FELGTB i una de les impulsores des del principi del matrimoni igualitari a Espanya. Desenvolupa diversos projectes per sensibilitzar i visibilitzar la diversitat del col·lectiu LGTB, entre altres, practiquem la prova ràpida del VIH, anem als centres educatius a donar xerrades a l'ESO sobre diversitat sexual i de gènere i tenen un servei d'informació a la comunitat LGTB. Dades de contacte: <http://www.cogam.org/quienes-somos>

9. Plataforma entitats LGTB .CAT

Vol ser un moviment unitari i consensuat d'acció conjunta per guanyar en eficiència i eficàcia en la consecució d'objectius comuns, a la vegada que optimitzar recursos materials, logístics i humans. Les entitats que formen part de la Plataforma d'Entitats LGTB de Catalunya actualment són: Coordinadora de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals de Catalunya; FAGC; Famílies Lesbianes i Gais; Casal Lambda; ATC; Projectes del Noms; Col·lectiu Gai de Barcelona; Ecogais; Infogai; Panteres grogues; AMPGIL; STOP SIDA; GAC; ACATHI; Brot Bord; Associació www.SantSadurni.es; Associació Pandora; Gais Positius; LESCAT; ACGIL; Fundació Enllang; L'Observatori contra l'Homofòbia; Diversitat & Discapacitat; H2O; Tal Com Som. Dades de contacte: <http://plataformalgatbc.blogspot.com.es/>

10. Associació de Famílies Lesbianes i Gais (FLG)

Associació de famílies de mares i pares lesbianes, gais i trans que lluitem per la plena equiparació dels drets i deures, participant en els canvis socials i legals que han aconseguit l'aprovació de la llei de coadopció per lesbianes i gais, a Catalunya (30 de març de 2005), i la llei del matrimoni per gais i lesbianes a Madrid (30 de juny de 2005). Dades de contacte: <http://www.familieslg.org/familieslgtb>.

11. Associació de Familiars i Amics de Gais i Lesbianes (AMPGIL)

Fruit de la voluntat i del coratge de tres o quatre mares disposades a ajudar-se mútuament a comprendre la realitat dels seus fills i filles i poder-los fer costat en la seva lluita contra la discriminació, amb la seva presència i el seu discurs senzill, també pretenen demostrar a la societat que els gais i les lesbianes tenen una família que se'ls estima tal com són. Dades de contacte: <http://www.ampgil.org>

12. Casal Lambda

Centre associatiu sense ànim de lucre que té com a objectiu la normalització del fet homosexual. Des de 1976 ofereix a gais i lesbianes un espai de trobada i orientació, i disposa d'un centre d'informació i documentació sobre sexualitat dirigit a professionals i investigadors.

Porta a terme un important treball de projecció social amb les seves activitats culturals i el treball continuat de sensibilització envers les institucions públiques, els partits polítics i el conjunt de la societat. L'objectiu principal és la normalització social de l'homosexualitat. La manca d'aquest reconeixement

social porta sovint a gais i lesbianes a recloure la seva vida sexual i afectiva en cercles tancats i els causa dificultats per assumir-se, a la vegada que es produeixen situacions de discriminació. Compta amb diferents serveis i organitza activitats com, entre altres, la Mostra de Cinema FIRE!. Dades de contacte: <http://www.lambda.cat>

13. International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA)

Més coneguda amb l'acròstic ILGA, és una ONG que lluita contra la discriminació i per a la igualtat social, el respecte dels drets humans i l'emancipació de les minories lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i intersexuals. L'associació va crear-se el 1978 a Coventry (Regne Unit) i des del 2001 té la seva seu a Brussel·les. El 2011 tenia més de 800 associacions afiliades en 110 països. Dades de contacte: <http://ilga.org/>

14. El Brot Bord

Assemblea de lluita contra el patriarcat, l'homofòbia i la transfòbia i formen part del moviment català per l'alliberament LGTI (lèsbic, gai, trans i intersexual). Les nostres accions inclouen la participació activa en els moviments populars i polítics, així com la creació i promoció d'espais d'oci autogestionats i alternatius al sistema capitalista. Proposta de reinvençió i adaptació a la realitat catalana del concepte anglosaxó queer. <http://brotbord.blogspot.com.es/>

15. Grup d'Amics Gais - LGTB

És una associació d'amics LGTB que ofereix serveis i que organitza diverses activitats. Dades de contactes: 620.55.07.68. De dilluns a divendres, de 10h a 14h y de 16h a 19h. amicsgais@amicsgais.org; <http://www.amicsgais.org/>

16. LesCat

Grup de dones lesbianes i bisexuals de Catalunya creat en el si de la Coordinadora LGTB. Estem molt compromeses amb les necessitats del nostre col·lectiu i, amb la nostra activitat i esforç, busquem fer un lloc a les dones LB dins la nostra societat. Volem deixar de ser invisibles i tenim molt a dir. Lescat@lescat.org.

17. Associació cristiana de gais i lesbianes de Catalunya (ACGIL)

Espai de trobada i de llibertat per a tots els cristians gais i les cristianes lesbianes que volen compartir les seves vivències, viure naturalment la seva fe i la seva homosexualitat, i així realitzar un creixement personal. Dades de contacte: C/ Verdaguer i Callís, 10, 08003 –Barcelona; info@acgil.org; <http://www.acgil.org>

18. Gais Positius, una associació de/i per a gais seropositius

Suport i informació amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels gais afectats pel VIH/SIDA, reclamant la solidaritat i el respecte de la societat per a tots els qui suporten seqüeles a causa d'aquesta malaltia. Ofereix la prova ràpida del VIH/SIDA a Barcelona, de manera anònima, gratuïta i confidencial; també la prova ràpida de la Sífilis; i assessorament i informació sobre: VIH/SIDA i infeccions de Transmissió Sexual. Servei adreçat a la comunitat gai. Dades de contacte: C/Violant d'Hongria, 156 baixos; 08014 Barcelona;

gaispositius@gaispositius.org; Indispensable concertar cita prèvia per telèfon: 93 298 06 42; 93 298 00 29. www.gaispositius.org/.

19. Unió d'Associacions Familiars (UNAF)

Organització no governamental, de caràcter estatal, creada en 1988 i integrada per diferents associacions que treballen en el camp familiar des de diferents àmbits. La seva concepció dels diferents models familiars fa que sigui una organització oberta i plural que ofereix diferents recursos al seu espai web <http://unaf.org>. Dades de contacte: C/ Alberto Aguilera, 3 – 1º Izda; 28015 MADRID Telèfons: 91.446.31.62/ 50 FAX: 91.445.90.24; unaf@unaf.org

ÀMBIT JURÍDIC_ TERRASSA

1. Serveis i Projectes propis del Col·legi d'advocats de Terrassa

Correu electrònic: secretaria@icater.org; Telèfon: 93 7801366; <http://icater.org/>

2. Col·lectiu Ronda

Cooperativa que té per objectiu defensar les persones davant de qualsevol persecució, discriminació o marginació per raó de sexe, raça, origen, idioma, formació, opinió, creences, etc. Dades de contacte: C/Historiador J. Serra, 15, 1er 4ª (08191) Rubí (àmbit d'actuació de Terrassa); Telèfons: 936999761 · FAX: 936998136; www.cronda.coop/repositori/Rubi

ÀMBIT JURÍDIC_ ALTRES RECURSOS:

3. Codi Penal.

Defineix els delictes i faltes que constitueixen els pressupostos de l'aplicació de la manera suprema que pot revestir el poder coactiu de l'Estat: la pena criminal. Articles relacionats: 22.4; 107.1; 314; 510; 511; 512. Més informació: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-1995-25444

4. Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Aprovada pel Parlament de Catalunya durant la Desena legislatura de la Catalunya autonòmica amb l'objectiu de donar major visibilitat del col·lectiu homosexual, bisexual i transsexual, així com dotar-se d'estratègies i plans per perseguir i actuar d'ofici en casos de discriminació i maltractament per l'orientació sexual. Més informació: http://benestar.gencat.cat/ca/el_departament/legislacio/02legislacio_de_referencia_per_ambits_tematicos/lesbianes_gais_transsexuals_i_bisexuals

ALTRES RECURSOS INSTITUCIONALS:

1. Pla interdepartamental per a la no discriminació de les persones homosexuals i transsexuals de la Generalitat de Catalunya

Aprovat el 5 de setembre de 2006 i actualitzat per Acord de Govern en data 9 d'octubre de 2012, el Pla inclou propostes i accions que han de desenvolupar

els diferents departaments del Govern. Aquest document de treball és coordinat per l'Àrea per a l'igualtat de tracte i no discriminació de persones lesbianes, gais, transexuals i bisexuals. El Pla té vigència fins al 2014. Departament de Benestar i família. Dades de contacte: arealgbt.bsf@gencat.cat

2. Àrea per a l'igualtat de tracte i no discriminació de persones lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals de la Generalitat de Catalunya

Pàgina d'informació del Departament de Benestar Social i Família on s'hi pot trobar informació sobre plans, entitats, recursos, publicació, legislació, etc. Dades de contacte: Av. Paral·lel, 52, 4a planta; 08001 Barcelona; 93 551 77 17. arealgbt.bsf@gencat.cat; www20.gencat.cat

3. Consell Nacional de Lesbianes, Gais, homes i dones Transsexuals i Bisexuals

Els seus objectius principals són donar veu a les associacions LGTB i fomentar la cooperació entre Generalitat i associacions, sindicats, partits parlamentaris i les seves formacions juvenils que treballen en l'àmbit de les llibertats sexuals; facilitar la deliberació i afavorir les polítiques que es consideren convenientes. Dades de contacte: Àrea per a la igualtat de tracte i no discriminació de les persones lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals. Secretaria de Família; Avinguda del Paral·lel, 52, 4a planta; 08001 Barcelona; 93 551 77 17. arealgbt.bsf@gencat.cat

ALTRES

1. Dos manzanas

Portal de notícies d'actualitat nacional i internacional d'interès per al col·lectiu LGBT. La classificació de l'arxiu de notícies facilita la localització de temes concrets que poden ser d'interès per a tot tipus d'usuaris: adopció, art, dret, humor, salut, etc. Dades de contacte: www.dosmanzanas.com

2. glbtq.com

Enciclopèdia virtual sobre la cultura lesbiana, gai, bisexual, transsexual i queer més completa del món. Conté més de 2,2 milions de paraules en gairebé 2.000 entrades sobre literatura, art o ciències socials i informació sobre les contribucions de milers de persones LGBT que han influït en la societat mitjançant la literatura, les arts, el dret o la política. Dades de contacte:

<http://www.glbtq.com/>

3. IHLIA: International Homo/Lesbian Information center and Archives

Centre de referència sobre informació i documentació homosexual d'àmbit europeu. Dades de contacte: <http://www.ihlia.nl/english/english>

4. Revista Pikara:

Revista que tracta, entre altres, el tema del cos des d'una perspectiva molt àmplia en un dels seus apartats, i en la que apareixen articles sobre feminisme i transfeminisme, diversitat sexual, teoria queer...

<http://www.pikaramagazine.com/category/cuerpos/>

RECURSOS LGTBI DE TERRASSA I ALTRES RECURSOS

TAULA PEL PACTE PER A LA DIVERSITAT SEXUAL DE TERRASSA_ DOCUMENT DE TREBALL_

NOVEMBRE 2014

AMBIT EDUCACIÓ	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Contes Tabú	Servei de Ciutadania i Drets Civils: www.terrasa.cat/ciutadania
	2 Documental Amarraís – Com el gènere ens té encara lligats	Servei Polítiques de Gènere i Servei de Ciutadania i Drets Civils: www.terrasa.cat/dona ; www.terrasa.cat/ciutadania
	3 Documental Homo Baby- Boom	Servei Polítiques de Gènere i Servei de Ciutadania i Drets Civils: www.terrasa.cat/dona ; www.terrasa.cat/ciutadania
	4 Taller Diversitats Familiars	Servei Polítiques de Gènere i Servei de Ciutadania i Drets Civils: www.terrasa.cat/dona ; www.terrasa.cat/ciutadania
	5 Contes de les Diversitats Familiars	Servei Polítiques de Gènere: www.terrasa.cat/dona
	6 Concurs de còmic contra l'homofòbia a l'escola	Servei Polítiques de Gènere: www.terrasa.cat/dona
	7 Taller Diversitat Afectiva i Sexual	Servei Polítiques de Gènere: www.terrasa.cat/dona
	8 Taller L'homofòbia a l'escola	Servei Polítiques de Gènere: www.terrasa.cat/dona
	9 Guia "Com dir-ho als teus pares"	AMPGLI: www.ampgli.org
	10 Quadern "30 + 30 qüestions sobre l'orientació sexual"	INCLOU I ACORD: www.acordlgtb.org
	11 Delegats d'IES; Punts Joves a l'Institut (PIDCES) (Recursos generals)	Servei de Joventut i Lleure Infantil: www.casabaumann.cat ; www.terrasa.cat/joventut
	12 Xerrades de l'Oficina de Relacions amb la Comunitat de Mossos d'Esquadra	http://www.gencat.cat
AMBIT EDUCACIÓ	ENLLAÇOS D'ALTRES RECURSOS	LINK
	12 Entitat ACORD	www.acordlgtb.org
	13 Col·lecció "Els quaderns de l'inclou"	www.arsmm.com/quaderns
	14 Associació Universitaria Sin Vergüenza	www.sinver.org
	15 Entitat Pandora	www.pandorapsicologia.com
	16 ONG per la no discriminació (Relació de contes infantils)	www.org-nd.org
	17 Estudi "Homofòbia en las aulas 2013: ¿Educamos en la diversidad afectivo sexual?"	www.cogam.es
AMBIT SALUT	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Programa "Salut i Escola "	Departament d'Educació i el Departament de Salut: www20.gencat.cat
	2 Consulta Sexual i ginecològica: Programa Jove; Programa Dona; Programa Sex; Exposició "Sex o no Sex"	Servei de Salut Comunitària: www.terrasa.cat/salut
	3 Programa d'Unitats d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR)	CAT Salut: www.gencat.cat/salut
	4 Projectes i Serveis propis de l'entitat ActuaValles	ActuaValles: www.actuavalles.org
AMBIT SALUT	ENLLAÇOS D'ALTRES RECURSOS	LINK
	5 Entitat Stop Sida	www.stopsida.org
	6 Entitat Sida Estudi	www.sidastudi.org
	7 Programa Unitat d'infeccions de Transmissió Sexual_CAP Drassanes (Generalitat Catalunya)	www.gencat.cat/salut
	8 Guia de salut sexual per a dones lesbianes i bisexuals (Stop Sida)	www.stopsida.org
	9 Guia de recursos d'educació sexual i afectiva (Sida Estudi)	www.sidastudi.org
	10 Exposició "Treu-li suc a la sexualitat" (Diputació Barcelona)	www.diba.cat/salutpublica
	11 Web "Sexe Jove" (Generalitat Catalunya)	www.gencat.cat/salut
AMBIT MÓN LABORAL	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Ambit LGTB de Comissions Obreres (CC.OO)	Comissions Obreres - Terrassa: www.ccoo.cat
	2 Grup LGTB de la Unió General de Treballadors (UGT)	Unió General de Treballadors: www.ugt.cat
	3 Servei Assessorament (RSE) i Fundació Cecot Persona i Treball (FCPT)	Patronal catalana CECOT: www.cecot.org
	4 Protocol de prevenció i atenció en situacions d'assetjament sexual, per raó de sexe i/o diversitat sexual en el treball per personal de l'Ajuntament	Ajuntament de Terrassa: www.terrasa.cat
AMBIT MÓN LABORAL	ENLLAÇOS D'ALTRES RECURSOS	LINK
	5 Guia per la prevenció de l'homofòbia, la lesbifòbia i la transfòbia al lloc de treball	www.ugt.cat
	6 Guia Sindical de la Diversitat Sexual en l'Àmbit Laboral	www.ccoo.cat
	7 Programa STOP Homofòbia de TV3	http://www.tv3.cat/videos/5119131/Programa-Sindical-CCOO-capitol-212
	8 Guia sobre acció sindical i VIH	www.feigb.org
	9 Guia FELGTB – Diversitat LGTB i convenis col·lectius	www.feigb.org
	10 Estudi "Una qüestió de confiança: visibilitat LGTB en el treball".	www.feigb.org
RECURSOS D'AMBIT GENERAL	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Web Espai Drets	Servei Ciutadania i Drets Civils: www.terrasa.cat/drets ; www.terrasa.cat/ciutadania
	2 Servei d'Atenció a la Diversitat Sexual	Servei Polítiques de Gènere: www.terrasa.cat/dona
	3 Espai de denúncia de l'entitat LGTB Terrassa	LGTB Terrassa: www.lgtbterrasa.org
	4 Servei d'informació Juvenil (SIJ); Oficina Jove; Districte Jove	Servei de Joventut i Lleure Infantil: www.casabaumann.cat ; www.terrasa.cat/joventut
	5 Registre Municipal d'Unions Consensuats	Registre municipal de l'Ajuntament de Terrassa: https://aobera.terrasa.cat/tramits/ftba.jsp?id=2841
RECURSOS D'AMBIT GENERAL	ALTRES RECURSOS	LINK
	6 Observatori contra l'homofòbia de la FAGC	http://observatori-contra-homofobia.blogspot.com.es/p/inici.html
AMBIT IMAGINARI COL·LECTIU (MÓN CULTURAL I MITJANS DE COMUNICACIÓ)	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Fons LGTB (de temàtica Lésbica, Gal, Transsexual i Bisexual) i presentacions	Xarxa de Biblioteques públiques de Terrassa de la Diputació de Barcelona: http://bibliotecavirtual.diba.cat/ ; i ESPAI DRETS: www.terrasa.cat/drets
	2 Sessions de cinema LGTBI	Societat Municipal de Comunicació de Terrassa SA: www.terrasadigital.cat/cinema ; Servei Polítiques de Gènere i Servei de Ciutadania i Drets Civils: www.terrasa.cat/dona ; www.terrasa.cat/ciutadania
	3 Programa de ràdio "L'altra vorera"	Societat Municipal de Comunicació de Terrassa SA: www.terrasadigital.cat/cinema ; LGTB Terrassa: www.lgtbterrasa.org ; Dona més Dona i ACORD; www.acordlgtb.org
	4 Manual "Les formes de discriminació per motius d'orientació sexual i d'identitat de gènere en els mitjans de comunicació audiovisual"	Societat Municipal de Comunicació de Terrassa: http://www.cac.cat/pfw_files/cma/forum/documents/Superar_estereotips.pdf
	5 Llibreria Synusia	http://synusia.co/

AMBIT GENT GRAN	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	LINK
	1 Fundació ENLLAÇ	www.fundacioenllac.cat
	2 Nacional Resource Center on LGBT Aging	lgbtagingcenter.org
AMBIT PERSONES ESTRANGERES	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	LINK
	1 Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants ACATHI	www.acathi.org
AMBIT ESPORTS	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	LINK
	1 Panteres Grogues	www.panteresgrogues.cat
AMBIT MON ASSOCIATIU LGTBI	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Projectes i Serveis propis de l'entitat LGTB Terrassa	LGTB Terrassa: www.lgibtarrassa.org
	2 Projectes i Serveis propis de l'entitat Dona més Dona	Dona més Dona
	3 Projectes i Serveis propis de l'entitat ACORD	ACORD; www.acordlgtb.org
	4 Projectes i Serveis propis de l'entitat La Gallineta	Associació cultural La Gallineta
	5 Projectes i Serveis propis de l'entitat Arran de Terrassa	Arran de Terrassa: arranterrassa.blog.com
AMBIT MON ASSOCIATIU LGTBI	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	LINK
	6 Front d'Alliberament Gal de Catalunya (FAGC)	www.fagc.org
	7 Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB)	www.felgtb.org/quienes-somos
	8 Col·lectiu de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals de Madrid (COGAM)	www.cogam.org/quienes-somos
	9 Plataforma entitats LGTB .CAT	plataformaigbtcat.blogspot.com.es
	10 Associació de Famílies Lesbianes i Gais	www.familieslg.org/familieslgtb
	11 Associació de Familiars i Amics de Gais i Lesbianes (AMPGIL)	www.ampgil.org
	12 Entitat Casal Lambda	www.lambda.cat
	13 International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA)	www.ilga.org
	14 Entitat El Brot Bord	brotbord.blogspot.com.es
	15 Entitat Grup d'Amics Gais - LGTB	www.amicsgais.org
	16 Entitat LesCat	Lescat@lescat.org
	17 Associació cristiana de gais i lesbianes de Catalunya (ACGL)	www.acgl.org
	18 Entitat Gais Positius, una associació de/i per a gais seropositius.	www.gaispositius.org
	19 Unión de Asociaciones Familiares (UNAF)	unaf@unaf.org
AMBIT JURIDIC	RECURSOS DE TERRASSA	AGENT
	1 Serveis i Projectes propis del Col·legi d'advocats de Terrassa	Col·legi d'advocats de Terrassa: http://lccater.org
	2 Col·lectiu Ronda	Col·lectiu Ronda: www.cronda.coop/repositori/Rubi
AMBIT JURIDIC	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	LINK
	3 Codi Penal: Articles 22.4; 107.1; 314; 510; 511; 512	www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-1995-25444
	4 Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.	http://benestar.gencat.cat/ca/el_departament/legislacio/02legislacio_de_referencia_per_ambits_tematics/lesbianes_gais_transsexuals_i_bisexuals
AMBIT ALTRES RECURSOS INSTITUCIONALS	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	AGENT
	1 Pla Interdepartamental per a la no discriminació de les persones homosexuals i transsexuals de la Generalitat de Catalunya	Generalitat de Catalunya: www20.gencat.cat

	Area per a l'igualtat de tracte i no discriminació de persones lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals de la Generalitat de 2 Catalunya	Generalitat de Catalunya: www20.gencat.cat
	Consell Nacional de Lesbianes, Gais, homes i dones 3 Transsexuals i Bisexuals	Generalitat de Catalunya: www20.gencat.cat
ALTRES	ENLLAÇOS ALTRES RECURSOS	LINK
1	Portal Dos manzanas	www.dosmanzanas.com
2	Enciclopedia gbtq.com	http://www.gbtq.com
3	Centre de referència "IHLIA: International Homo/Lesbian Information center and Archives"	http://www.ihlia.nl/english/english http://www.pikaramagazine.com/category/cuerpos/
4	Revista Pikara	

ANNEX 5. Glossari Bàsic

A continuació, presentem un breu i bàsic **glossari** que ens ajudarà a entendre les diferències dins el col·lectiu LGTBIQ, així com altres termes associats a la temàtica.

Homosexualitat: és l'interès i l'atracció sexual, emocional, romàntica i afectiva cap a les persones del mateix sexe.

Homosexual: que sent atracció sexual envers els individus del mateix sexe.

Gai: per tal de distanciar-se del terme “homosexual” arran de la revolta de Stonewall el 1969, es va reivindicar l'ús de la paraula *gai* d'origen provençal i que vol dir “alegre” o “murri”. Inicialment tenia un caràcter transgressor. Actualment, però, ha perdut el caràcter reivindicatiu i s'ha mercantilitzat.

Lesbiana: inicialment el terme *gai* feia referència tant a les dones com als homes atrets per les persones del mateix sexe. Tot i això, com ja havia passat amb la paraula *homosexual*, les dones quedaven invisibilitzades. Per això van crear el terme *lesbiana*, que deriva de l'illa Lesbos (actual Mitilene) on al segle VI abans de Crist la poetessa grega Safo ensenyava música, poesia i d'altres arts a noies per les quals sentia atracció sexual.

Bisexual: es refereix a les persones que se senten atretes per les persones d'ambdós sexes.

Intersexuals: persones que neixen amb genitals ambigus.

Trans: terme que es pot referir tant a les persones *transsexuals* com a les persones *transgènere*. Fa referència a persones que viuen en un gènere que no és el que els ha estat assignat en néixer, independentment de si s'han sotmès o no a modificacions corporals. Aquest és un terme independent de l'orientació sexual (una persona transsexual pot ser homosexual, per exemple)

Transsexualitat: situació en la que la identitat sexual (sentir-se home o dona) no es correspon amb el sexe de naixement (sexe biològic) i comporta la necessitat d'adequar el cos al sexe que se sent com a propi, recurrent si és necessari, a un tractament hormonal i quirúrgic.

Transsexuals: persona que vol sotmetre's a una reassignació genital i modifica el seu cos per viure en el gènere que sent com a propi.

Transsexual femení: aquelles persones que neixen biològicament homes i se senten dones.

Transsexual masculí: aquelles persones que neixen biològicament dones i se senten homes.

Transgènere: pot tenir diferents matisos (en funció del moment històric i del punt geogràfic):

- Pot referir-se a una persona que viu en el gènere oposat al qual va ser assignat en néixer, però sense modificar el seu cos necessàriament (hi ha discussions sobre aquesta definició).
- Terme que designa la persona la identitat de la qual no s'adequa clarament amb els rols de gènere (home/dona) però que els combina o es mou entre ells.
- Persona a la que se li va assignar un sexe, normalment en néixer i basat en els seus genitals, però que sent que és una descripció falsa o incompleta d'ella mateixa.

Els termes **tercer sexe** i **tercer gènere** serveixen per descriure individus que es considera que no són homes ni dones, igual que la categoria social **genderqueer** present en aquelles societats que reconeixen tres o més gèneres. L'estat de no ser ni masculí ni femení pot entendre's en relació al sexe, rol genèric, identitat de gènere o orientació sexual de l'individu. En diferents cultures (o per a diferents individus), un tercer sexe o gènere pot representar un estat intermig entre homes i dones, un estat en què s'és dos (una cosa així com «l'esperit d'un home en el cos d'una dona» o «l'esperit d'una dona en el cos d'un home»), un estat en què no s'és cap, l'habilitat de canviar de gènere, o una categoria del tot independent del masculí i el femení.

Al marge que hi ha diverses cultures ancentrals que reconeixen aquest tercer sexe, al 2013 Alemanya va regular el tercer sexe per tal que els pares i mares no estiguessin obligats a registrar el sexe d'un bebè nascut amb sexe indefinit. Igualment, al 2014, el Tribunal Superior d' Austràlia ha determinat que una persona pot ser registrada com a pertanyent a un **gènere neutre**, ni masculí ni femení. Enguany, també la Índia ha reconegut els transsexuals com a tercer gènere.

Cissexual: terme que descriu persones la identitat de gènere de les quals és concordant amb el seu sexe biològic. És a dir, cissexual és aquella persona que no és trans. En encunyar aquest nou concepte, es pretén que el terme contraposat a "trans" no sigui "normal", com implícitament s'ha assumit fins ara. Aquest terme no té a veure amb l'orientació sexual (per exemple, una dona cissexual pot ser lesbiana o heterosexual o bisexual).

Queer: en anglès literalment significa *raret* i s'utilitza per insultar els nens i nenes que no actuen segons les normes del seu gènere. La reapropiació d'aquest insult és, per una banda, l'emblema d'un moviment polític que va sorgir a finals dels 80 del segle passat com a crítica a les organitzacions gais que s'havien institucionalitzat i, de l'altra, denomina una **teoria que concep les identitats de gènere i la sexualitat com a construccions socials**; de manera que trenca radicalment amb l'explicació biològica o natural de les formes que pren el desig i el gènere. El discurs *queer* parteix d'una crítica a les identitats, argumentant que ens constrenyen, i proposen la seva destrucció o reapropiació irònica. Alhora el discurs *queer* es caracteritza per una defensa de les formes de plaer i afecte minoritaris i per un rebuig a la demanda d'igualtat, ja que es considera que reforça els valors socials que precisament volen combatre. Segons Beatriz Preciado (2009) la teoria *queer* podria definir-se com una crítica als fonaments sexistes i heterocèntrics que impregnen el discurs de la modernitat.

Sexe: ens distingeix en femelles o mascles d'acord amb característiques biològiques dels nostres cossos com els òrgans genitals interns i externs, les característiques sexuals secundàries, els cromosomes o la càrrega sexual.

Gènere: té a veure amb el fet d'identificar-se com a dona o com a home i de comportar-se segons els rols culturalment atribuïts a cadascuna d'aquestes dues categories.

Transfòbia: violència (estructural, física, simbòlica, verbal, psicològica, etc.) cap a les persones que viuen identitats de gènere que defugen el binomi home-dona.

Homofòbia: és la por o l'aversion irracional contra l'homosexualitat i contra les persones lesbianes, gais o bisexuals basada en el prejudici.

Lesbofòbia: és la por o l'aversion irracional contra les persones lesbianes, basada en el prejudici.

Bifòbia: és la por o l'aversion irracional contra les persones bisexuals, basada en el prejudici.

Heteronorma o heteronormativitat és un règim social, polític i econòmic que imposa el patriarcat i les pràctiques sexuals heterosexuales mitjançant diversos mecanismes mèdics, artístics, educatius, religiosos, jurídics, etc. i mitjançant diverses institucions que presenten l'heterosexualitat com a necessària per al funcionament de la societat i com l'únic model vàlid de relació sexoafectiva i de parentiu. El règim es retroalimenta amb mecanismes socials com la marginalització, invisibilització o persecució.

Té com a base un sistema dicotòmic i jerarquitzat. Això inclou la idea que tots els éssers humans recauen en dues categories diferents i complementàries: home i dona; que les relacions sexuals i maritals són normals solament entre persones de sexes diferents; i que cada sexe té certs papers naturals en la vida. Així, el sexe físic, la identitat de gènere i el paper social del gènere haurien d'enquadrar a qualsevol persona dins de normes íntegrament masculines o femenines. En conseqüència, **l'heterosexualitat** és considerada com l'única orientació sexual normal. Les normes que aquest terme descriu o critica poden ser obertes, encobertes o implícites.

Per saber-ne una mica més... el per què de l'homofòbia, lesbofòbia, transfòbia i bifòbia i com es manifesta (Segons Viñuales i Coll-Planes, principalment) :

Segons l'Olga Viñuales la paraula homofòbia va ser utilitzada per primer cop al 1971 als Estats Units, per K.T. Smith, que tractava d'analitzar les característiques de la personalitat homòfoba en un article.

L'antropòloga Olga Viñuales desgrana en el seu llibre Lesbofobia (2002) les **causes** de la lesbofòbia així com la **naturalesa** de l'homofòbia.

Abans d'entrar en com entén Viñuales l'homofòbia i les seves dimensions, per tal d'entendre completament el plantejament de l'autora, hem d'explicar **com es construeix**, al llarg dels segles, l'homofòbia/lesbofòbia, segons Viñuales.

Per a entendre la transgressió a la norma, aquesta s'ha d'explicar prèviament: cal abordar l'homosexualitat explicant prèviament el model que aquestes pràctiques qüestionen. És per això que explica el model de reproducció que ha dominat el pensament occidental sobre la identitat sexual des del segle XIX.

Viñuales es pregunta per què en la nostra cultura s'han generat diferents identitats sexuals, com l'homosexualitat, fet que no passa en altres cultures on es donen de forma normalitzada relacions que nosaltres entendríem com a homosexuals. La nostra cultura ha generat un discurs social al voltant de l'homosexualitat que en d'altres llocs no es dona. Segons l'autora, es generen identitats com una reacció a l'opressió, en aquest cas, la d'una societat heterosexista, com ho és la nostra. **Per què es generen aquestes identitats sexuals dissidents? Per què se les margina?**

A diferència d'altres cultures, on per exemple creuen que el sexe no intervé en la procreació, a Occident fins el s.XIX es pensava que els homes eren els únics que podien donar vida. No érem els únics en tant que és un fet que acostuma a donar-se en les cultures monoteïstes. Les religions monoteïstes inspiren teories monogenètiques sobre la vida (per exemple, l'home posa una llavor al ventre de la dona) i alhora aquestes teories dissenyen el paper dels gèneres en aquest procés, un disseny que es convertirà en tot un estil de vida.

Des de l'antiguitat fins el segle XIX es pensava que només existia un sexe i dos gèneres. Segons Viñuales, aquesta divisió dels gèneres tenia una legitimació sobrenatural en la religió: el sexe masculí era el més valorat per ser generador de vida. A la dona se li reconeixia un gènere diferent de l'home pel seu rol passiu. Però no pertanyia a un sexe diferent, sinó que se la considerava un home imperfecte. Fins que al 1820 es va descobrir l'òvul, de manera que l'home no era l'únic que intervenia en la procreació i es demostrava que la humanitat era sexuada (hi havia dos sexes diferenciats). Així que es va passar d'un model de procreació a un de reproducció on les diferències entre dones i homes s'explicaven per llur diferent naturalesa sexual. Així ho explica Viñuales:

“Sexe i gènere quedaven així estretament lligats, es prescrivia la còpula heterosexual i s'establia la reproducció com a finalitat única de la sexualitat humana, quedant qualsevol situació intermitja (com l'hermafroditisme, la transsexualitat o l'homosexualitat, que en èpoques anteriors havien estat considerades com a variants de l'ideal) exclosa de l'àmbit de la normalitat i relegada a anomalies i patologies. Aquest nou discurs dicotòmic de la medicina es va estendre i es va institucionalitzar en la societat, consolidant una **cadena simbòlica que vinculava entre sí sexe, gènere, orientació sexual i pràctiques sexuals**. Era un plantejament senzill: es naixia sent mascle o femella, la qual cosa significava comportar-se d'una forma complementària amb una persona de diferent sexe (rols masculins i femenins), preferir com a objecte de desig el sexe oposat i practicar el coit vaginal. I tota aquesta sèrie de supòsits inamovibles amb l'únic objectiu de perpetuar l'espècie”.

En paraules de Preciado (2009) “Entre 1869, moment en què el llenguatge mèdic-jurídic de Centre Europa defineix per primer cop l’oposició entre heterosexualitat i homosexualitat com a lluita moral i orgànica entre la moralitat i la patologia, i 1969, moment de la formació dels primers moviments de defensa dels drets dels homosexuals a Estats Units i Europa, el **discurs heterosexual s’estén com a únic llenguatge biopolític sobre el cos i l’espècie**”.

Al segle XX un seguit d’investigadors i investigadores demostrarien la falsedat del discurs dicotòmic dels sexes i, en conseqüència, de la “cadena simbòlica” que descriu Viñuales. A més, el moviment feminista també va qüestionar el model de reproducció, tot demostrant que era possible i desitjable mantenir relacions sexuals sense finalitats reproductives.

En definitiva, la sexualitat femenina ha estat negada, castigada i estigmatitzada per la religió primer i després per la medicina per raons polítiques: negar, silenciar i estereotipar és una forma de control: la majoria de cultures han intentat controlar la seva reproducció social controlant la sexualitat femenina, categoritzada com a perillosa perquè era reproductiva.

En aquest sentit, el lesbianisme, en la seva expressió política, és més que una identitat sexual, és una actitud que compromet seriosament la política de gèneres, especialment pel que fa al poder que han tingut fins ara els homes per a definir les dones. Per tant, tant l’homofòbia com la misogínia tenen la funció social de sancionar les desviacions dels rols de gènere.

No ens entretindrem a explicar els descobriments científics que segons Viñuales fan trontollar aquesta cadena simbòlica, com per exemple, que hi ha més de dos sexes, com el discurs del gènere era anterior al del sexe i com s’investiga el sexe humà en base aquest discurs de gèneres, com la medicina estableix quines eren les bones i males pràctiques sexuals, com acaba conclouent que l’homosexualitat és una malaltia mental perquè externament no hi havia símptomes; com comportar-se masculinament o femenina varia segons les cultures, la qual cosa vol dir que ser *home* o *dona* és un aprenentatge; com hi ha multitud de pràctiques sexuals no associades al sexe de la persona i com la perspectiva coitocèntrica dominant que sorgeix de la cadena simbòlica nega aquesta diversitat; com l’orientació sexual no depèn del sexe que es posseeixi ni de la identitat de gènere; com la identitat de gènere és una estratègia política que serveix per gestionar la sexualitat humana i la diferenciació sexual.

A Dibuixant el gènere de Gerard Coll-Planas s’explica d’una forma molt entenedora com es va gestar i com s’ha anat implantant “(...) el gènere com una construcció cultural que regula les diferències i desigualtats entre homes i dones i que suposa l’exclusió de les persones trans, intersex, gais, lesbianes i bisexuals”.

Coll-Planas contraargumenta el determinisme biològic, aquell que afirma que la nostra identitat de gènere està determinada per factors biològics i que justifica i considera immutables les diferències i desigualtats entre homes i dones (per exemple, com s’argumenta el patriarcat en base a què els homes

suposadament són més agressius per naturalesa i tenen tendència a dominar). Aquests arguments ens fan irresponsables davant les desigualtats i no han tingut en compte que en altres cultures i moments històrics les diferències de gènere es construeixen de formes diverses (per exemple, algunes cultures reconeixen el “tercer gènere”).

Coll-Planas explica com l'entorn social i familiar determina des del primer moment en què se sap el sexe de la criatura, com s'haurà de comportar aquella persona, com haurà de vestir, què s'espera d'ella... Entre tots i totes reforçarem contínuament les suposades característiques innates atribuïdes a dones i homes.

En paraules de Preciado (2009) interpretant a Judith Butler, el gènere performatiu (gènere com a pràctica cultural i històrica) convida a pensar la identitat de gènere i sexual com a tàctiques disciplinàries, com a efectes d'un **procés pedagògic de genderització**.

Tornant a Coll-Planas, aquest reconeix també la rellevància del gènere, en tant que ens fa humans (no podem imaginar les persones en abstracte, sense saber si són homes o dones), estructura la societat (hi ha factors econòmics i polítics que contribueixen a mantenir l'estructura binària i desigual), ens construeix una identitat i estructura les relacions amb els altres (prescindir de les categories socials que donen estabilitat no és gens fàcil). Tots aquests factors, i malgrat que el gènere ens té sotmesos a tots i totes, dificulten enormement la tasca de “(re)dibuixar el nostre propi gènere”.

Conclou doncs que “la nostra societat és sexista perquè partint de les nostres característiques sexuals se'ns classifica com a homes o dones, com si fossin dues categories fixes, clarament delimitades i centrals en la definició de la persona” de manera que si no podem ostentar trets atribuïts a l'altre gènere, acabem perdent perquè no podem desenvolupar-nos plenament. A més, no només estem construïts com a diferents, sinó que estem ubicats en una estructura desigual on allò masculí és el que està més ben valorat socialment.

L'actual construcció dels gèneres perjudica especialment les **dones**, però també altres col·lectius, aquells que no responen al que s'espera d'ells segons l'actual model sexista:

Intersex: en tant que són persones que no es poden classificar com a masculins ni femenins, atribuir-los un gènere és un problema. Si s'admetessin més sexes, i no només la classificació binària, aquestes persones no tindrien tants problemes (no se'ls sotmetria a tractaments agressius per adaptar el seu cos al sexe normatiu escollit per l'equip mèdic, no se l'obligaria a viure sota els paràmetres del gènere associat al sexe triat, es deixaria que triessin ells el seu gènere quan fossin més grans sense haver de viure la indefinició del gènere com un trauma...)

Trans: se'ls exclou perquè la seva identitat de gènere no correspon amb l'assignada en néixer en funció dels seus genitals.

Lesbianes, gais i bisexuals: tot i haver-se produït molts avenços socials i legals, continuen estant estigmatitzats i és que l'homofòbia forma part de l'entramat que manté les diferències i desigualtats de gènere (no es comporten segons el gènere assignat). Per això, mentre hi hagi sexisme hi haurà homofòbia.

Tornant al concepte **d'homofòbia** de Viñuales, aquesta l'entén com la **conseqüència primera de la cadena simbòlica**, és una actitud de rebuig cap els que posen en qüestió els rols de gènere o les expectatives socials associades a aquests rols. És una actitud d'aversion i hostilitat cap als membres d'un grup basada simplement en la seva pertinença a ell i en la presumpció que cada membre posseeix les característiques objectables atribuïdes al grup. La naturalesa d'aquesta actitud consta de quatre característiques, segons Viñuales:

Sentiment de superioritat

La medicalització de la sexualitat va establir l'heterosexisme com l'únic model a seguir i de referència per a avaluar altres sexualitats. En prendre la reproducció com a referència, la medicina decimonònica "naturalitza" un determinat model o cadena simbòlica. Aquest ordre sexual "natural" exclou als que dissenteixen d'ell sancionant-los negativament de diverses formes (per tant, se sanciona també a aquells que no es comporten com el que s'espera d'ells segons el seu gènere, com per exemple, una dona heterosexual amb una forta personalitat).

La deshumanització del l'altre

Consisteix en suposar que l'altre està mancat d'emocions i consciència. En pretendre que som diferents, es rebutgen les similituds, s'ignora l'altre, no es reconeixen les seves necessitats, que bàsicament són les mateixes que les de la resta de la humanitat. La deshumanització s'expressa de diferents maneres i en diversos àmbits:

- A través del llenguatge. La injúria està present en els acudits, les cançons, els comentaris i en la representació grotesca i burlesca de gais i lesbianes als mitjans de comunicació.
- A través de la ignorància o l'actitud de no voler saber (per exemple, aquells metges o psicòlegs que no reconeixen que l'homosexualitat no és una patologia i que, per tant, no confereix caràcter).
- A través de la representació grotesca de gais i lesbianes, tot caricaturitzant i deshumanitzant alhora que confirma estereotips. O el silenci, el fet de negar l'existència de l'altre.
- A través del distanciament social. Es percep la persona homosexual com algú que pertany a una categoria de persones determinada, la qual cosa genera distanciament social en les xarxes de parentiu, d'amistat i en el treball. Els que pateixen aquest distanciament social és lògic que es facin més reservats, en tant que perceben l'hostilitat general.

Convicció de ser mereixedor de privilegis per estar en la posició correcta

L'homofòbia actual institueix un tipus de violència simbòlica que es caracteritza per dos tipus de sentiments respecte a gais i lesbianes:

- Les seves demandes són il·legítimes: *ho volen tot*, volen aconseguir més del que es mereixen
- Transgredeixen valors: no respecten les regles de joc, els valors morals tradicionals (família) tot prenent gaudir d'una sèrie de drets propis dels heterosexuales.

L'amenaça de la diferència

La institucionalització de la vida privada, de la sexualitat i de les emocions evita que els individus hagin de reinventar el seu lloc en el món contínuament. És més còmode i fàcil actuar prenent com a referència models de conducta *prescrits*. Des d'aquesta perspectiva, hem d'entendre que les institucions i, sobretot, la institucionalització de les relacions, substitueixen els instints com a mecanisme d'adaptació social, ja que facilita l'acció sense haver d'aturar-se a considerar altres alternatives. Així, s'estalvia esforç personal alhora que consolida la conformitat social. Aquesta mena d'anestèsia social s'evidencia en el profund rebuig a parlar sobre qualsevol tema que alteri la consciència d'estar en la posició correcta. El silenci i la ignorància són les seves principals estratègies.

Segons Gerard Coll-Planes, Bustamante i Missé (2009) l'homofòbia és **l'opressió que s'activa en contra dels qui se senten atrets per persones del mateix sexe**. Coll-Planes estructura aquesta opressió, de la mà de l'autora feminista Iris Young (2000), a partir de tres dimensions:

Violència: de l'insult a l'assassinat

S'inclouen els actes de violència física, emocional i simbòlica que es proposen degradar, humiliar o estigmatitzar membres d'un grup per tal de ser-ho. L'autora, malgrat condemnar els actes i els seus autors, posa en relleu que el problema greu és el caràcter sistemàtic de la violència, és a dir, la seva existència en tant que pràctica social.

La violència pot ser física (pallissa), simbòlica (atac a la categoria social, a través d'un acudit per exemple) o psicoemocional (com un insult). Pot provenir de l'exterior o pot dirigir-se cap a un mateix (depressió, suïcidi). Pot ser per activa o per passiva (obviar un problema que afecta la categoria social, per exemple).

Marginació

La marginació, segons Young, és l'expulsió d'una categoria de gent de la participació igualitària en la societat, que queda potencialment subjecte a privacions i exposada a la vulnerabilitat.

L'opressió ideològica

És el fet d'experimentar que el discurs dominant invisibilitza un grup social, l'estereotipa i l'assenyala com *l'altre*.

Els estereotips creen imatges homogènies del grup social, alhora que li atribueixen formes de ser i de viure considerades negatives (ex. gai associat a la SIDA)

La invisibilització, que els autors relacionen amb la misogínia (en ser la sexualitat femenina un instrument de desig masculí, fa impensables les relacions erotico-afectives entre dones; Borrillo, 2001) és el que fa que els estereotips sobre les lesbianes no estiguin tan estesos. A la invisibilització és encara més complicada d'enfrontar-s'hi que al rebuig, per exemple, perquè nega l'existència d'aquell grup.

Altres autors denuncien l'*homofòbia liberal*: actitud de tolerància cap a lesbianes i gais en la mesura que es despolititzin i retornin a l'espai privat, redefinint així l'espai públic com a heterosexual.

Un apunt: el problema de la transfòbia

La transfòbia parteix de la mateixa arrel que la misogínia i l'homofòbia i és un greu problema que pateixen les persones trans i, per tant, la nostra societat.

A continuació es presenta un breu resum que no fa justícia al molt recomanable llibre del sociòleg Miquel Missé, Transsexualitats, altres mirades possibles.

Si bé en un primer moment, quan la medicina al món occidental comença a ocupar-se de les persones transsexuals, es podria definir com a període positiu perquè legitimava en certa manera les persones trans que eren considerades perverses i s'iniciava la investigació dels tractaments, la patologització de la transsexualitat a llarg termini ha resultat ser una llosa per a moltes persones, en tant que en realitat, "(...) els interessos dels metges tenien molt més a veure amb mantenir l'ordre tradicional del gènere que no pas amb les necessitats de la població trans".

Avui dia hi ha moltes persones trans que no volen passar pel quiròfan per modificar el seu cos però reclamen poder viure en el gènere que desitgen. Argumenten que no tenen cap malaltia mental i encara menys una malaltia mental que es *curi* mitjançant intervencions quirúrgiques, la qual cosa no té gaire sentit. També és cert que moltes persones trans volen passar pel quiròfan i manifesten voler *ser* homes o dones. L'autor es pregunta aquí fins a quin punt ha influït la societat en aquesta decisió (ser dona transsexual com cal implica tenir vagina, pits, comportar-se de forma "femenina", odiar el cos d'home amb el que vas néixer, etc.). El problema doncs no seria operar-se o no, sinó en identificar l'origen del rebuig del seu cos que ha portat a moltes persones trans al quiròfan i quina és la resposta que la medicina ha donat a aquest malestar. El problema no és de les persones trans, sinó de la societat que no sap com classificar aquestes persones en el sistema binari actual de sexes (home/dona). De fet, a les persones trans, se les estimula per reproduir els models de gènere tradicionals (algunes preguntes del test per determinar si una dona trans pot començar el tractament hormonal són extremadament sexistes: t'agraden les revistes de mecànica? T'agradaria ser florista? T'agraden les novel·les d'amor?...) Aquests models xoquen de ple amb l'alliberament de la dona o les noves masculinitats.

Missé planteja que el problema no és la transsexualitat, sinó la transfòbia i que aquesta no es combat modificant els cossos segons les sexualitats normatives

d'Occident (l'autor suggereix que seria molt positiu veure com altres cultures normalitzen la diversitat sexual sense els límits del sistema binari occidental del sexe i del gènere). Cal crear un nou marc normalitzador on la transsexualitat sigui possible sense les pressions de gènere ni estereotips sexistes. Només així acabarem amb la transfòbia.

BIBLIOGRAFIA

Transitant per les fronteres del gènere. Estratègies, trajectòries i aportacions de joves trans, lesbianes i gais. COLL-PLANAS, G. et al. Generalitat de Catalunya. Any 2009.

Lesbofobia. VIÑUALES, O. La biblioteca del ciutadano. Bellaterra. Any 2002.

Homofobia. BORRILLO, D. La biblioteca del ciutadano. Bellaterra. Any 2001.

Transsexualitat, altres mirades possibles. MISSÉ, M. Col·lecció *Textos del Cuerpo*. Editorial UOC. 2012.

Dibuixant el gènere. Textos de COLL-PLANAS, G.; il·lustracions de VIDAL, M. Edicions 96. 2013.

El deseo homosexual. HOCQUENGHEM, G. Editorial Melusina. 2009.

Terror anal: apuntes sobre los primeros días de la revolución sexual. Epíleg de PRECIADO, B. a El deseo homosexual. Editorial Melusina. 2009.

Wikipedia (juliol i desembre 2014)

Polítiques locals d'igualtat per raó d'orientació sexual i d'identitat de gènere. Llibre Blanc